

Expertní analýza na téma:

Oživení městského centra

Brno 2013

„Partnerství subjektů meziuniverzitní studentské sítě“

CZ.1.07/2.4.00/31.0157

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Oživení městského centra

Zpracovatelé expertní analýzy:

Michaela Lelková

Bc. Veronika Schiebertová

Bc. Alena Škrobáková

Mária Vaňová

Bc. Hripsime Zohrabyan

Tato expertní analýza je výstupem projektu s názvem:
Partnerství meziuniverzitní studentské sítě (CZ.1.07/2.4.00/31.0157)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

Úvod	7
1. Analytická část	8
1.1. Metodologie.....	10
1.1.1. Anketa Jak vnímají centrum Brna jeho obyvatelé?	11
1.1.2. Stakeholder analýza	13
2. Návrhová část.....	17
2.1. PRVNÍ PILÍŘ: Doprava v centru města.....	18
2.1.1. Současný stav	18
2.1.2. Realizace	18
2.1.2.1. Odklon pravidelných linek tramvají z Náměstí Svobody.....	18
2.1.2.2. Zákaz vjezdu a parkování v určitých oblastech historického centra.....	18
2.1.2.3. Park and Ride.....	19
2.1.2.4. Podpora cyklistiky.....	20
2.1.3. Právní zakotvení.....	21
2.1.4. Omezení realizovatelnosti návrhů.....	21
2.2. DRUHÝ PILÍŘ: Rozšíření městského mobiliáře	22
2.2.1. Současná situace	22
2.2.2. Realizace	22
2.2.2.1. Schody.....	22
2.2.2.2. Zeleň – dýchající veřejné prostranství	23
2.2.2.3. Lavičky	23
2.2.2.4. Šachy – zábava pro malé i velké	24
2.2.2.5. Dětské hřiště.....	24
2.2.2.6. Hřiště pro petanque	25
2.2.2.7. Sportovní vyžití.....	25
2.2.2.8. Pítka	25
2.2.2.9. Osvětlení fontány.....	26
2.2.2.10. Sochy „Brněnského draka“	26
2.2.2.11. Plochy pro venčení psů	27
2.2.2.12. Music point.....	27

2.2.2.13. Římské náměstí.....	28
2.2.3. Právní zakotvení.....	28
2.2.4. Omezení realizovatelnosti návrhů.....	29
2.3. TŘETÍ PILÍŘ: Maloobchod	30
2.3.1. Současný stav	30
2.3.2. Realizace	32
2.3.2.1. City center manažer	32
<i>Podrobněji a přesněji popisuje náplně práce CCM Town Centre Management Europe (TOCEMA):33</i>	
2.3.2.2. Zahrádky a ulice orientované na určitý sortiment	33
2.3.2.3. Farmářské trhy.....	34
2.3.2.4. Bleší trhy na Moravském náměstí	35
2.3.2.5. Sjednocení výloh	35
2.3.2.6. Walkability – Podpora pěší chůze.....	36
2.3.2.7. Plánky do ruky	36
2.3.3. Právní zakotvení.....	37
2.3.4. Omezení realizovatelnosti návrhů.....	38
3. Kalkulace	40
Závěr	43
Literatura	44
Publikace:	44
Internetové zdroje:	44
Přílohy	46
Obrázky	46
Dotazníky	53
Tabulky	61

Úvod

Práce „oživení městského centra“ má za účel poskytnout efektivní nástroje pro zlepšení podmínek v městském centru pro obyvatele města Brna. Cílem práce je předložit ucelený koncept způsobů oživení městského jádra. V důsledku současných i plánovaných urbanistických kroků městskému centru hrozí další odliv rezidentů i průchozích, o čemž svědčí i dlouhodobý pokles nájemníků volných prodejních ploch.

Práce je rozdělena do dvou celků. V analytické části poskytujeme širší vhled do problematiky urbánního plánování městských center a krátkou rešerši děl nejvýznamnějších kapacit v oboru. Dále v ní analyzujeme konkrétní situace na základě metod jako dotazníkové šetření, a stakeholder analýzy. Analytická část nám poskytuje datovou a informační základnu pro část návrhovou. V té jsme se soustředily na tři hlavní okruhy, kterými se dá podle nás v krátkém časovém období a za relativně malých finančních investic dosáhnout viditelných výsledků. Těmito oblastmi jsou městský mobiliář, maloobchod a doprava, přičemž důraz je kladen právě na mobiliář a maloobchodní politiku. Doprava je řešena okrajově. Jednotlivá navržená opatření jsou právně ošetřena a pečlivě finančně propočítána.

Na realizaci našich nápadů bylo vyčleněno 10 milionů Kč. V samotném závěru proto přikládáme podrobný finanční plán, ve kterém detailně určujeme finanční nákladnost těch, kterých kroků.

1. Analytická část

V této kapitole se budeme věnovat odbornému základu, ze kterého jsme vycházely a čerpaly podstatné informace. Také popíšeme metodologii našeho postupu při plnění cíle naší práce a v závěru této kapitoly předestřeme stakeholder analýzu neboli analýzu zainteresovaných stran.

Rešerše literatury

„Především neztrácejte touhu chodit. Každý den se prochodím ke stavu tělesné i duševní pohody a chůzí se zbavuji všech nemocí. Prochodil jsme se ke svým nejlepším myšlenkám a vím, že žádná myšlenka není tak tísnivá, aby se z ní člověk nevychodil.“

Søren Aabye Kierkegaard

Plánování měst bylo po staletí vedeno primárně na základě zkušeností a potřeb jejich obyvatel. Města totiž neměla sloužit nikomu jinému, nežli svým obyvatelům. Přibližně kolem roku 1960 došlo k nejradikálnějšímu posunu v této oblasti a městské plánování poprvé v lidské historii začaly ovlivňovat více různé teorie a ideologie, než skutečné potřeby lidí.

Za nejvlivnější směr moderního městského plánování uveďme modernismus a jeho funkční pojetí města, tedy město rozdělené do částí a čtvrtí podle jednotlivých funkcí. Osudovou ránu pro tvář moderních měst druhé poloviny dvacátého století zasadila mohutně se vzímající automobilová doprava. Člověk jako chodící tvor byl upozaděn na úkor dopravní infrastruktury a v souvislosti s tím začal uvadat městský život.

Posledních 50 let neutěšeného urbanismu zavdalo podnět k intenzivnímu zkoumání problematiky. Výzkumy a praxe odborníků za poslední půl století dokázaly nashromáždit teoretické i praktické zkušenosti a začaly do měst 21. století opět přinášet více života.

Ve své knize *Města pro lidi* světoznámý architekt Jan Gehl vytyčuje čtyři principy, na jejichž základě by novodobé městské plánování mělo stát: město by mělo být *živé, bezpečné, udržitelné a zdravé*. Nejdůležitějším měřítkem při plánování by se měl opět stát člověk a jeho potřeby, nikoli automobily, budovy či obchodní zájmy. Urbanismus se musí především navrátit zpět k *lidskému měřítku*.

Podle Gehla je živost města rostoucí v souvislosti s možnostmi pro chůzi, cyklistiku a pobytu na veřejném prostranství. Živost města je také úměrně propojena s jeho bezpečností. Pokud je veřejný prostor posílen tak, aby se potkávání lidí z různých společenských skupin stalo obvyklou praxí každodenního života, stává se tak zároveň preventivním opatřením vůči kriminalitě. Udržitelné město je v Gehlově pojetí to, jenž dává přednost udržitelným způsobům dopravy a podporuje tedy pěší a cyklistickou dopravu. Tento druh dopravy je laciný, tichý i prostorově nenáročný. Pěší chodníky a cyklopruhy kromě toho přepraví 5krát víc osob než automobilový pruh. Vzhledem k epidemickým rozměrům nezdravého životního stylu se podpora chůze a cyklistiky jeví jako zdravou alternativou, která obyvatele pobízí k přirozenému pohybu zadarmo a město je tak zdravější.

Lidské měřítko je v novodobých městech přehlížené, zanedbané a postupně vyřazené. Na chodce se neberou ohledy, naopak jsou mu do cesty zpravidla kladeny překážky v podobě zúžení prostoru, hluku, znečištění. Chodec je výsledkem evoluce a na jeho základních instinktech se mnoho nezměnilo. Homo sapiens je bytostí orientovanou lineárně, frontálně a horizontálně. Naše smysly jsou tomuto nastavení přizpůsobeny – nejpřirozenějším pohybem je pohyb kupředu na převážně horizontálních plochách. Ve vzdálenosti do 25ti metrů jsme schopni rozeznávat individuální charakteristiky lidí, zatímco vzdálenost 100 metrů je „sledovací plochou“, na které je člověk schopen vidět všeobecné dění. Vertikálním směrem je důležitá oblast do pátého patra výstavby. Nad tuto úroveň se již městská zástavba nepočítá. Dalším zásadním parametrem je „pětikilometrová rychlost“. To je rychlost (běhu či

chůze) při které vše potřebné vidíme a rozumíme tomu. Architektura této rychlosti je založena na bohatosti smyslových vjemů. Prostory by měly být malé, budovy blízko sebe a ideální je situace, kdy kombinace detailů, tváří a lidských aktivit přispívá k intenzivním smyslovým zážitkům. V místech, jež jsou konstruovány jako obrovské a zastavěné plochy, v podstatě neexistují žádné zážitky. Tam, kde je chůze dlouhá a ochuzená o zážitky se lidé chůze raději vzdají. Respektováním výše uvedených parametrů lidské smyslovosti jsme schopni zajistit pro člověka sympatičtější prostředí v městských centrech (i jinde), přilákat a udržet více obyvatel a celkově tak zvýšit kvalitu života v moderních městech a zvláště v městských centrech.

Téměř výhradně na lidské měřítko je zaměřena pozdější Gehlova kniha *Život mezi budovami* z roku 1971. Autor se zaměřuje na lidskou potřebu kontaktu a stimulace, která byla významně potlačena funkcionalistickým plánováním. Funkcionalisté nebrali ohled na psychologické a sociální aspekty konstrukce budov a veřejných prostor. Takováto ignorace jednoho aspektu nebyla záměrem, jako spíše nešťastnou náhodou, která vyvstala ze snahy řešit nevyhovující bydlení dělnických obydlí 30. let. Až později bylo možné zhodnotit důsledky jednostranného, materiálně funkčního plánování, které vede k přílišnému rozředění lidí a událostí.

Lidský kontakt je při špatném urbanistickém plánování soustředěn převážně ve vnitřním prostředí budov, zatímco by měl být přirozeně přítomný i ve veřejném prostoru. Podle Gehla lze „*život v budovách a mezi budovami skoro ve všech situacích kvalifikovat jako podstatnější významnější než prostory a budovy samotné.*“¹ Správným uzpůsobením venkovních prostor však můžeme docílit toho, aby se tento život stal mnohonásobně bohatším. Tím, že vytvoříme správné fyzické struktury dáváme prostor pro vytvoření a udržení sociálních struktur na různých úrovních. Ty dávají pocit bezpečí a sounáležitosti s oblastmi mimo privátní vlastnictví a tím více lidí se zde zdržuje. Je tedy třeba při architektonickém plánování přihlížet nejenom na budovy a jejich celky jako samotné, nýbrž v souvislostech celospolečenského života v dané oblasti.

Jane Jacobs je považována za první silný hlas bijící se za nové koncepty v městské architektuře. V kultovní knize *Smrt a život amerických velkoměst* původně vydané v šedesátých letech se kriticky vyjadřuje k negativním vlivům života ve velkých městech a na oplátku nabízí své názory na zlepšení. Ačkoli kniha byla inspirována jejím životem v New Yorku, její představy o podmínkách lepšího řešení životního prostředí ve městech jsou aplikovatelné celosvětově a mají co říci i v dnešní době, kdy se města stávají domovem pro stále větší počet obyvatel.

Kevin Lynch se ve své knize *Obraz města* zabývá image města. Každé jednotlivé město má svůj obraz, image, se kterým by mělo pracovat. Lynch zavádí termín *imageability*, neboli obrazotvornost města. To je nejdůležitějším kritériem co se týče zapamatovatelnosti města a snadné orientace v něm. Požadavkem je, aby město bylo zorganizované a rozpoznatelné. Jednotlivé tematické celky by měly být rozlišeny, například pomocí speciální dlažby, fasády, zeleně, specifického osvětlení. Vše zmíněné vytváří jakousi hierarchii ulic, přičemž by mělo být rozeznatelné, kde je centrum. Lynch zdůrazňuje vizuální dojem a přikládá tak velký důraz prvkům, které k umocnění tohoto dojmu použijeme. Každý člověk zároveň vnímá město individuálně na základě svých vlastních preferencí. Je tedy třeba navrhovat ve městě celou škálou prvků tak, aby oslovilo co nejširší spektrum lidí.

Městské plánování je v současné době natolik výrazným tématem, že lze nalézt mnoho časopisů a sborníků věnujících se pravidelně výhradně tomuto tématu. Z českých periodik uveďme recenzovaný dvouměsíčník *Urbanismus a územní rozvoj* vydávaný Ústavem územního rozvoje² při Ministerstvu

¹ GEHL, Jan: *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Vyd. 1. Brno: Nadace Partnerství, 2000, s. 31.

² Ústav územního rozvoje, <http://www.uur.cz/default.asp?ID=19>

pro místní rozvoj. Problematika urbanismu a plánování městských prostor však zdaleka není vyhrazena pouze odborníkům. V posledních letech se lze setkat s řadou iniciativ ze strany nadšenců, sdružení a nevládních organizací. Časopis ERA 21 prezentuje *architekturu v souvislostech společenských, kulturních, ekonomických a politických*.³ Je nezávislým časopisem s tematických zaměřením⁴ vydávaný nadací Partnerství, které se mimo jiné zabývá principy udržitelného urbanismu, iniciativami na podporu pěší chůze ve městě⁵ či tematickými konferencemi.⁶ V neposlední řadě uveďme nezávislou platformu Urbanismus Brno, která je *otevřená každému se zájmem o brněnský urbanismus, veřejný prostor a architekturu*.⁷

1.1. Metodologie

V naší práci jsme vycházely z několika zdrojů. Kromě odborné literatury jsme využily výsledky závěrečného vyhodnocení zprávy *Spotřební chování obyvatelstva v Brně* (2004), dále pak o vyhodnocení výsledků průzkumu Centra pro regionální rozvoj *Průzkum maloobchodní sítě na území města Brna* (2009) a revidovaný *Návrh pravidel pro rozvoj maloobchodu na území města Brna* (2011). V neposlední řadě jsme vycházely z výsledků námi provedené ankety, ve které jsme se snažily zmapovat, jak vnímají centrum města obyvatelé Brna.

Předkládaný průzkum *Spotřební chování obyvatelstva v Brně* byl prováděn převážně v měsících září a říjnu 2004. Šetření lze chápat jako sociologické doplnění zpracovaných průzkumů stavu maloobchodní sítě ve městě Brně. V rámci dotazníkové šetření bylo tazateli distribuováno 1000 dotazníků a návratnost činila téměř 80 %.

Průzkum maloobchodní sítě na území města Brna zpracoval Geografický ústav Masarykovy univerzity a byl realizovaný v rozmezí července až listopadu roku 2009. Výsledky průzkumu doplňují dlouhodobé sledování vývoje brněnského maloobchodu, jelikož průzkum navázal na šetření z let 1997, 2000, 2003 a 2006. Tříletá perioda monitoringu a analýzy stavu a vývoje maloobchodní sítě v Brně umožňuje mj. zachycení trendů na celoměstské úrovni i v dílčích částech města. V hlavní části terénního průzkumu byly sledovány/sčítány výhradně maloobchodní jednotky - „kamenné“ obchody, kam se nezapočítávaly prodejní stánky.

Návrh pravidel pro rozvoj maloobchodu na území města Brna vydalo v lednu 2011 Nezávislé sociálně ekologické hnutí – NESEHNUTÍ, které se dlouhodobě věnuje územnímu plánování a problematice negativního vlivu expanze nákupních center na životní prostředí. V Návrhu pravidel popisují situaci maloobchodu ve městě a snaží se navrhnout přísnější regulace pravidel pro maloobchod a úpravu Územního plánu.

Naši anketu *Jak vnímají centrum Brna jeho obyvatelé?* jsme realizovali s cílem zjistit informace, názory a pocity obyvatel Brna, co jim v centru města chybí nebo vadí. Její výsledky jsou pro nás pouze orientační, jelikož je nelze zobecňovat a kvantifikovat.

³ ERA 21: O Časopise, http://www.era21.cz/index.asp?page_id=8

⁴ Konkrétní čísla věnovaná městskému prostředí například dubnové vydání 2012 (Místo pro všechny, stáří ve městě) a květen 2012 (Český urbanismus 2.0).

⁵ např.: mezinárodní konference Město pro pěší: 13.-14.2. 2008, Brno a Praha, nebo Zelené stezky Greenways

⁶ např.: konference Město pod pokličkou: mezioborová konference 30.5. 2013, Brno, Otevřená zahrada,

⁷ Urbanismus Brno: <http://www.urbanismusbrno.cz/domains/urbanismusbrno.cz/kontakt>

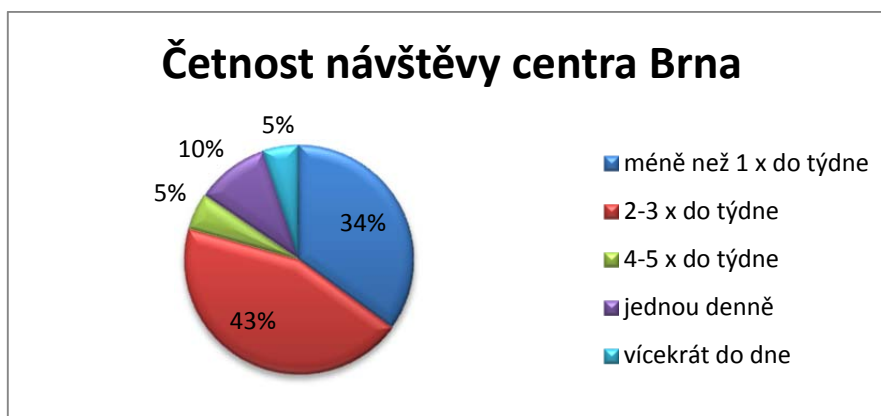
1.1.1. Anketa Jak vnímají centrum Brna jeho obyvatelé?

V naší anketě jsme zkoumaly nejen současný stav (jak často a proč centrum lidé navštěvují a co jim v něm chybí), ale i názory návštěvníků na některé z našich předkládaných návrhů. S anketou jsme prošly městské centrum, a to konkrétně během tří dnů v týdnu tak, aby byly zastoupeny jak pracovní tak nepracovní dny. Klady jsme důraz na to, abychom sbíraly data v rozdílnou denní dobu a získaly jsme celkem 113 odpovědí.

Celkem 86 respondentů mělo trvalé bydliště v Brně, zbylých 27 bylo z jiných měst. Ve 20 případech se jednalo o studenty, v 19 o penzisty a v 74 skupinu (ne)zaměstnaných. V našem vzorku mírně převyšuje počet žen, jichž bylo 67.

Překvapivým zjištěním pro nás bylo, že pouze 5 % z respondentů navštěvuje městské centrum vícekrát během jednoho dne. Největší skupinou naopak byli lidé chodící do centra cca 2-3krát do týdne, kteří tvořili celkem 43 %. Centrum nejčastěji navštěvují mladší lidé ve věku 18-35 let. Lidé nad 61 let nejčastěji navštěvují centrum 1 x v týdnu (62,5 %) nebo maximálně 2-3krát do týdne v 37,5 %. Drtivá většina lidí nejčastěji přijede do centra městskou hromadnou dopravou nebo dojde pěšky. Tyto dvě skupiny dohromady tvořily necelých 77 % všech návštěvníků. Autem dojíždí 15 % návštěvníků a na kole dokonce pouhých 8 %. Podle našeho názoru je nízký počet cyklistů dán především omezení vjezdu cyklistům přímo do centra Brna a jejich odkláněním na spíše periferně vedené cyklostezky.

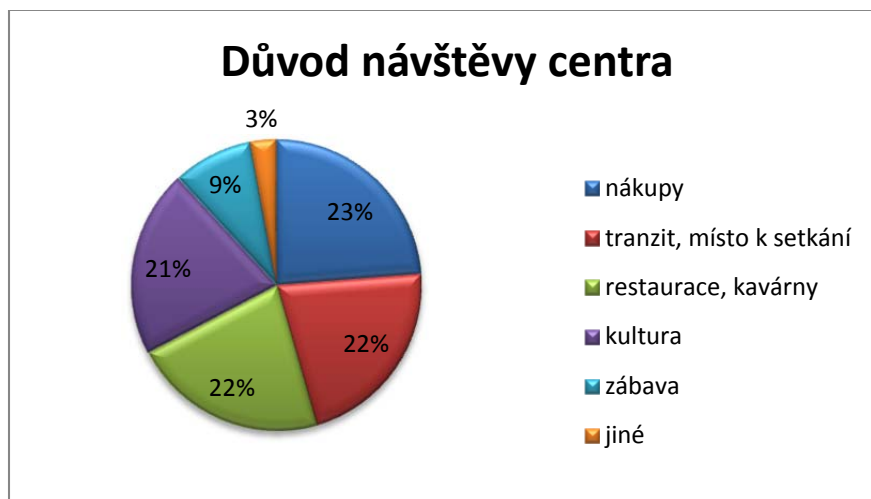
Graf č. 1 Jak často navštěvují obyvatelé centrum Brna

Zdroj: Anketa Jak vnímají centrum Brna jeho obyvatelé?

Důležité pro nás bylo zjistit, proč lidé navštěvují centrum, a podle toho jsme se zaměřily na postup v práci. Z ankety vyplynulo, že nejčastěji navštěvují centrum lidé z důvodu nákupu v centru, proto je důležité přizpůsobit jim nabídku maloobchodu. Dále obyvatelé navštěvují centru z důvodu tranzitu, nebo jej využívají jako místo k setkání. Stejně procento lidí (22 %) pak v centru navštěvuje restaurace nebo kavárny, o jeden procentní bod méně získala kultura, tedy návštěva divadel a akcí pořádaných v jádru města. 9 % lidí chodí do centra za zábavou, tedy za nočním životem a na diskotéky.

Graf č. 2 Důvody návštěvy centra města

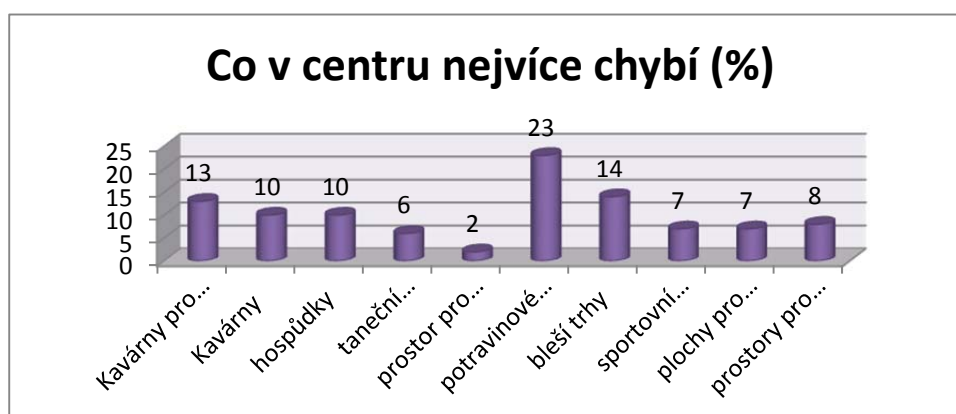

Zdroj: Anketa Jak vnímají centrum Brna jeho obyvatelé?

Otázku: Co Vám v centru chybí? jsme použily k přiblížení toho, co sami návštěvníci shledávají za nedostatečné a co by je naopak lákalo k návštěvě. Z těchto skutečností jsme vycházely v dalších částech práce, konfrontovaly naše představy s reálnými požadavky zjištěnými v anketě, díky níž jsme se pak mohly přizpůsobit skutečným potřebám obyvatel.

Nejvíce lidem chybí potravinové trhy, které byly zmíněny ve 23 % odpovědí a byla to také nejčastější odpověď u všech věkových kategorií, kromě kategorie 36-45 let, kde více chybí kavárny pro maminky s dětmi. Na Zelném trhu jsou trhy s ovocem a zeleninou již pravidlem. Respondenti by si je přáli i na jiných místech, zaměřené na širší sortiment, případně častěji. O oblíbenosti trhů svědčí i 14 % respondentů, kteří by uvítali i bleší trhy. Obyvatelé by si také přáli větší množství kaváren a hospůdek (dohromady 20 %), případně speciální kavárny určené především pro maminky s dětmi (13 %). Posledními zmíněnými oblastmi jsou plochy pro umělce, taneční prostory a místa pro sportovní vyžití (dohromady 20 %). Celkově z odpovědí vyplývá, že obyvatelé by si přáli především rozšíření nabídky možností, jakým způsobem trávit volný čas v centru, a zlepšení kulturních a sociálních služeb.

Graf č. 3 Co v centru města nejvíce chybí

Zdroj: Anketa Jak vnímají centrum Brna její obyvatelé?

U dalších otázek jsme se již snažily především zjistit, jakým způsobem by byly hodnoceny naše předběžné návrhy samotnými návštěvníky centra, což nám umožnilo získat zpětnou

vazbu, kriticky zhodnotit reálný zájem, upravit jednotlivé návrhy, případně od nich zcela upustit (jako v případě ploch pro sprejery, kdy jsme u respondentů identifikovali pouze mizivé množství kladných reakcí a naopak velké množství silně odmítavých postojů, především díky “obavám z přilákání pochybných existencí”, které se objevily u mnoha dotazovaných).

Téměř polovina dotazovaných by uvítala větší možnost sportovního vyžití v centru (48 %), 14 % bylo proti. Nejvíce podporovatelů bylo u mladší generace (18-26), zájem o větší množství pohybových aktivit postupně s věkem klesal. Lidé by rádi provozovali pohybové aktivity i v centru, v příjemném prostředí některého z parků, nicméně jsou přesvědčeni o tom, že v současné době je možností minimum. 49 % respondentů by zmírnilo restrikcí vjezdů kol do centra a umožnilo by cyklistům vjezd po celý den. Považovali daný zákaz za naprosto zbytečné omezování. 17 % bylo naopak proti. Jejich argumenty byly především: kolo do centra nepatří a jeho průjezd centrem je nebezpečný pro chodce. Zbylé účastníky ankety tato problematika nezajímala či neměli vyhraněný názor.

14 % respondentů samo uvedlo, že jim v centru Brna chybí pořádání bleších trhů. S tímto bodem souvisela i jedna z našich následných otázek, která se snažila zjistit zájem o pořádání blešího trhu na Moravském náměstí. 71 % dotázaných odpovědělo, že by uvítali jeho konání. Podobné množství respondentů by uvítalo i řemeslné krámky v centru města (75 %), především kvůli jejich pozitivnímu dopadu na atmosféru ve městě. Vysoká míra kladných reakcí nás utvrdila v přesvědčení o vhodnosti zařazení těchto bodů do našich doporučení.

Poslední otázkou, na kterou respondenti odpovídali bylo, zda by uvítali možnost zahrát si deskové šachy. Především mladší a střední generace považovala náš návrh za příjemné zpestření a vyjádřila se souhlasně (dohromady celkem 61 % respondentů).

Výše rozebíráme především výsledky u otázek, na které respondenti odpovídali převážně kladně a u nichž jsme identifikovali vyšší míru zájmu. Vysoké procento kladných reakcí nás utvrdila v přesvědčení o vhodnosti zařazení těchto bodů do našich doporučení na oživení městského jádra.

1.1.2. Stakeholder analýza

Důležitou částí naší práce bylo zjistit, kteří aktéři mohou mít vliv na oživení městského centra. Při hledání odpovědi na tuto otázku jsme využili stakeholder analýzu. Stakeholder analýza, nebo-li analýza zainteresovaných stran se využívá při identifikaci a analýze subjektů, které jsou nebo by mohly být do projektu zapojeny nebo kterých se projekt týká a ovlivňuje je.

Podle Freemana je stakeholder „*jakákoliv skupina nebo osoba, která může ovlivnit organizaci nebo je ovlivněna dosažením cílů organizace.*“⁸ Využití Stakeholder analýzy je nejčastější u podniků a to v oblasti marketingu či managementu, avšak její využití je možné u všech organizací a institucí. Stakeholderem mohou být fyzické osoby, skupiny, organizace, instituce i společnosti. Rozborem stakeholderů lze identifikovat, kdo může a kdo nemůže ovlivnit náš projekt, určuje tedy, kdo si zaslouží pozornost a kdo nikoliv.

Při zpracování našeho projektu *Oživení městského centra* jsme si stanovily za úkol identifikování aktuálních nebo potenciálních výhod resp. nevýhod spolupráce s jednotlivými stakeholdery, kteří mohou ovlivnit náš projekt. V rámci této analýzy jsme provedly v týmu

⁸ FREEMAN, R.E. *Strategic management: A stakeholder approach*. Boston: Pitman. 1984. xii, 276 s. ISBN 0-27-301913-9

subjektivní hodnocení míry zájmu jednotlivých stakeholderů o náš projekt a také míry potenciálního vlivu. Míra zájmů jednotlivých stakeholderů na projektu se samozřejmě liší a vliv na tom má i jakou mírou vlivu disponují pro prosazení svých zájmů jednotliví stakeholdeři.

Vytvořily jsme si proto škálu významnosti od deseti do jednoho bodu, kdy 10 bodů značilo nejvýznamnější vliv (resp. zájem) na projekt a 1 bod značil nejmenší vliv (resp. zájem) na projektu. Na základě těchto informací jsme sestavily přehlednou tabulku, ve které představujeme nejvlivnější stakeholdery projektu *Oživení městského centra*.

Tabulka č.1: Nejvlivnější stakeholdery pro projekt Oživení městského centra

Stakeholder	Míra zájmu	Míra vlivu	Výhody zapojení pro projekt	Výhoda zapojení pro stakeholdera
Městská část Brno-střed	9,8	8,6	Přímý vliv na centrum a vzhled do rozhodovacího procesu	Vyšší příjmy do rozpočtu, zefektivnění řešení problémů spočívající s úbytkem života v centru
Magistrát města Brna	9,6	9,2	Možnost přípravy strategického plánu odpovídajícímu plánu projektu, vzhled do rozhodovacího procesu a možnost úpravy legislativy	Zefektivnění řešení problémů úbytku života v centru, oživení centra, přímo navržené projekty
Podnikatelé	9	7,2	Přímý vliv na Magistrát a stejně tak vliv na nabízené služby v centru	Zvýšení odbytu, růst příjmů, vlastní reklama
Agentury/společnosti zabývající se sdružením podnikatelů	8,4	6,5	Vliv na Magistrát, možnost oslovení více subjektů a sjednocení jejich zájmů i tlak na nabídky maloobchodu v centru, možnost úspory nákladů, financováním ze soukromé sféry	Vyšší příjmy, zviditelnění agentury a podpora
Neziskové organizace	8,4	3,8	Aktivní podpora a pomoc při realizaci projektu, zapojení odborníků a podpora komunikace s městem	Dosažení svých cílů – oživení centra a lepší život v centru, zároveň zviditelnění, skvělé PR
Vysoké školy	8,3	4,5	Využití potenciálu mladých lidí, možnost zadání projektů, či stáží, díky kterým se ušetří náklady za drahé realizace od soukromníků, zároveň odborný přínos	Zvýšení prestiže školy, získání praxe pro studenty, možnost užší spolupráce veřejných subjektů

			pedagogických pracovníků	
Občané	7,8	5,8	Vytváření centra pro občany na požadavky občanů, zároveň velká masa subjektů, kteří mohou prosadit své zájmy	Lepší podmínky pro život a lepší možnost trávení volného času
Spolky (akční skupiny, studentské spolky)	7,4	6	Možnost pořádání většího počtu akcí, koncertů s nízkými náklady a přilákání většího množství občanů do centra, zároveň ulehčení informování o akcích v centru	Prostory pro vystupování, zviditelnění
Kulturní organizace	7,2	4,9	Nabídka kulturních akcí, program by mohl přímo souviset s životem v centru	Více návštěvníků kulturních akcí a z toho vyplývající vyšší příjmy
Turistické informační centrum	7	3,6	Podpora při realizaci akcí, možnost propagace u turistů	Více turistů v centru, zlepšení kvality města
Dopravní podnik města Brna	5	3,2	Zlepšení komfortu cestování, možnost přizpůsobení průjezdu centrem v závislosti na pořádaných akcích, podpora cyklistiky	Vyšší příjmy, zlepšení svého obrazu u široké veřejnosti
Ministerstvo pro místní rozvoj	4,4	5,6	Možnost získání vyšších finančních obnosů pro realizaci, zároveň odborný přínos	Spolupráce v oblasti rozvoje oblasti
Zeleň města Brna	4,2	3,2	Údržba prostor a zlepšení podmínek pro trávení volného času v centru	Úspora nákladů na vypracování návrhů úpravy zeleně

Z uvedené tabulky vyplývá, že míra zájmu a vlivu se mohou velmi lišit. Největší míru zájmů má dle našeho zkoumání Magistrát města Brna a městská část Brno-Střed. Tyto dva subjekty jsou velmi ovlivněny problémem vylidňování centra, který spočívá v tom, že lidé neberou centrum jako místo určené k nákupům, zábavě či k trávení volného času, dále pak problémem úbytku počtu rezidentů nebo podnikatelů. Proto mají tyto dva subjekty vysoký zájem na aktivitách projektu a snaží se najít vhodné řešení této svízelné situace.

Vysokou míru zájmu však vykazují i další dva stakeholdeři – podnikatelé a společnosti zabývající se sdružením podnikatelů. Ti čelí situaci, kdy počet zákazníků jádra rapidně ubývá s rostoucím počtem nákupních center na okraji města. Vysokou míru zájmu mají i neziskové organizace, ovšem v závislosti na jednotlivých aktivitách. Pro nás zásadní mírou zájmu oplývají i vysoké školy, jejichž studenti mají vysoký potenciál k přicházení s novými a neotřelými nápady. Zároveň jsou podporováni pedagogickým dohledem odborníků z řad specializovaných pracovníků jednotlivých kateder a fakult.

Důležitou a velkou skupinou, která má zájem na našem projektu, jsou samotní občané. Nehledě na to, že úloha městského centra je určena historicky, obyvatelé Brna by rádi trávili svůj volný čas v místě, kde je vyšší koncentrace nabídek maloobchodu, kultury a zábavy mimo nákupní centra. O něco nižší, avšak stále velmi vysoký vliv mají na projekt spolky, které stejně jako neziskové organizace mají zájem se podílet na jednotlivých aktivitách.

Pro nás je však daleko důležitější míra vlivu, kterou dané instituce/společnost/spolek disponuje. Podle naší analýzy mají nejvyšší vliv dvě instituce, jimiž jsou Magistrát města Brna, který může ovlivnit život v centru nejvíce, ať už vytvořením strategií nebo změnou legislativy a městská část Brno střed, která může přímo ovlivnit situaci v centru a má nejlepší vzhled do problematiky této oblasti. Dále vysokým vlivem disponují samotní podnikatelé, kteří lobbování mohou ovlivnit například změnu legislativy nebo mohou sami přizpůsobit nabídku poptávce občanů. S podnikateli souvisejí i společnosti, které jim nabízejí spolupráci. Podle analýzy jsou důležitým stakeholderem míry vlivu i sami občané, neziskové organizace a spolky. Mohou vytvářet pobídky k tomu, aby se centrum oživilo, avšak tento vliv je již o poznání nižší než u přechozích aktérů.

Z výše zmíněného vyvozujeme závěr nutnosti spolupráce veřejného a soukromého sektoru k dosažení efektivních výstupů a oživení městského jádra. Zapojení různých neziskových organizací, spolků a jejich debata s veřejnými institucemi a občany může zdárně napomoci tomu, aby centrum města začalo opět žít.

Na základě výsledků této analýzy jsme se rozhodly zaměřit se v návrhové části práce na jednotlivé oblasti, jejichž změna je podle našeho názoru zásadní pro oživení centra a zároveň její aplikování je snadno realizovatelné za podpory uvedených stakeholderů.

2. Návrhová část

V této kapitole se budeme věnovat konkrétním návrhům, jak oživit centrum města. V jednotlivých kapitolách o dopravě, mobiliáři a maloobchodu nejprve popíšeme aktuální stav, poté se budeme věnovat individuálním krokům, jak zvýšit návštěvnost městského jádra.

K jednotlivým pilířům jako je doprava, mobiliář a maloobchod jsme dospěly na základě anketních odpovědí a zúčastněného pozorování současné situace v centru města.

Mezi nejdůležitější složky, které vytvářejí spokojenost obyvatel města patří podle našeho názoru možnost aktivního využívání volného času, kulturní zázemí a možnosti sociálního kontaktu v bezpečném veřejném prostoru. Vzhledem k faktu, že Brno je „město mladých a aktivních lidí“, musíme konstatovat, že kulturní život je na dobré úrovni. Ve městě vznikají stále nové kavárny a bary, lidé mají možnost se naučit různé druhy tanců, zahrát si deskové hry atd. Přes tuto přednost města jsme zjistily, že sociální život v centru města, které má být srdcem města plným života a možností sociální interakce, pokulhává. V následující SWOT analýze rozebereme relevantní silné a slabé stránky městského života, a také příležitosti a hrozby. Na slabých stránkách a hrozbách pak vystavíme náš návrh na oživení centra města.

Silné stránky

- kulturní a sociální zázemí
- potenciál k realizaci různých nápadů
- studentské město
- dopravní uzel
- oblíbená turistická oblast
- zahraniční spolupráce

Slabé stránky

- špatná komunikace s řídicími orgány města
- uzavřenost a neprůhlednost administrativních procesů
- špatná dopravní infrastruktura
- nedostupnost maloobchodní sítě
- nevhodně řešený mobiliář v městském jádru

Příležitosti

- ochota některých částí řídicích orgánů v nápravě stavu
- spolupráce s univerzitami (MUNISS)
- možnost čerpání peněz v rámci evropských fondů

Hrozby

- vybydlení centra = mrtvé město + segregace společnosti, nárůst kriminality
- nedůvěra v orgány místní správy
- odliv residentů
- špatné ovzduší
- odliv obchodníků
- špatná image města

2.1. PRVNÍ PILÍŘ: Doprava v centru města

2.1.1. Současný stav

Nadměrné množství motorových vozidel projíždějících centrem města působí podle našeho názoru velmi negativně na atmosféru jádra. Z námi provedené ankety vyplývá, že většina lidí, kteří se v centru pohybují, souhlasí s omezením automobilové dopravy v historickém centru Brna a také s umožněním vjezdu cyklistů po celý den. Naše doporučení se ubírají stejným směrem. Identifikovaly jsme několik hlavních problémů: tramvaje číslo 4 a 9 projíždějící přes Náměstí Svobody, vjezd ostatních motorových vozidel a parkování přímo v historickém centru města a nedostatečná podpora alternativního způsobu dopravy – cyklistiky.

2.1.2. Realizace

V této kapitole se zaměříme hlavně na odklonění tramvajových linek jezdících přes Náměstí Svobody, které by tak přestalo být rozdělené na dvě části. Dále obhájíme návrh, aby se z celého historického jádra stala pěší zóna bez možnosti parkování, a naopak povolíme vjezd do centra cyklistům.

2.1.2.1. Odklon pravidelných linek tramvají z Náměstí Svobody

Nejprve se budeme věnovat městské hromadné dopravě, jmenovitě tramvajím projíždějícím tepnou městského centra – Náměstím Svobody. Tramvajové koleje skrze Náměstí Svobody nebyly tvořeny s cílem pravidelného využívání, ale spíše jako preventivní prvek bránící eskalaci dopravních problémů v kritických situacích. Tramvajové pásy však prakticky rozdělují zónu náměstí na dvě oblasti, což vede k nevyužití centrálního prostoru.

Dnes, kdy jsou přes náměstí vedeny již dvě tramvajové linky: číslo 4 a 9, je nárůst provozu na hlavním brněnském náměstí více než patrný. Tento stav nepovažujeme za nezbytný. Existují historii již ozkoušené alternativy, které odvádějí tramvaje z městského centra, a jejich opětovnou aplikací bychom přispěly k celkovému zklidnění a k jednoduššímu Náměstí Svobody. Tramvaj číslo 4 by ze zastávky Komenského náměstí pokračovala přes Českou, na Malinovského náměstí a dále ve své trase. Tramvaj číslo 9 by projížděla po trase tramvaje číslo 12, tedy z Hlavního nádraží směr Nové sady, Šilingrovo náměstí, Česká a dále po své trase.

2.1.2.2. Zákaz vjezdu a parkování v určitých oblastech historického centra

Vyvedení tramvají z centra města bychom rády doplnily i o zákaz vjezdu pro automobily, především do oblasti historického centra. Tato oblast by měla být výstavní skříní městské části a velkým lákadlem turistů, nicméně často je degradována nedostatečnou ochranou místních podmínek. Za příklad bychom rády uvedly Zelný trh, který patří k lokalitám s největším turistickým potenciálem, který je však do značné míry zastíněn přítomností vozidel na něm parkujících. Při našem průzkumu jsme 25. dubna napočítaly na Zelném trhu zaparkovaných 137 automobilů. Za problém považujeme nejen estetický, ale i prostorový dopad, kdy velká část tohoto náměstí je vyhrazena nikoliv lidem a turistům, ale automobilům, důsledkem čehož lidé tímto místem ve většině případů pouze projdou, bez větších pobídek k zastavení. Se stejným historickým potenciálem se můžeme setkat na Dominikánském náměstí, které je taktéž zaplněné parkujícími automobily. Toto náměstí obklopené historickými budovami láká pro vytvoření oddechového prostoru.

Parkování osobních automobilů považujeme za veliký problém centra města. V dosahu historického jádra je možno parkovat na mnoha místech: v parkovacím domě na Moravském náměstí (parkovací dům Rozmarýn), nově je budováno parkoviště v místě parku před Janáčkovým divadlem, v okolí Malinovského náměstí, v ulici Za Divadlem, v okolí hlavního nádraží jsou další parkovací plochy, dnes často ne plně využitě, a plánují se další dvě parkoviště, jedno na Kopečné, druhé právě u Dominikánského náměstí. Parkování přímo v historickém centru však považujeme za velmi negativní jev. Větší důraz doporučujeme klást na podporu takzvaných záchytných parkovišť, odkud je navazující doprava zajištěna městskou hromadnou dopravou, nikoliv přímo v centru, což sice poskytne několika jedincům místo k parkování přímo před domem, nicméně na úkor všech ostatních návštěvníků centra.

Pro zajímavost jsme provedly zkoušku toho, kolik času by zabralo dojít od „Brněnského orloje“ k parkovacím domům, k nově budovanému parkovacímu domu u Janáčkova divadla by cesta zabrala průměrně rychlému chodci 5 minut, k parkovacímu domu Rozmarýn 7 minut.

Za hlavní pozitivní důsledky těchto dvou kroků považujeme zklidnění městského centra spojené s vyšší bezpečností, kdy se již lidé nebudou muset přizpůsobovat projíždějícím motorovým vozidlům. Zvýšila by se využitelnost prostoru podél tramvajových pásů vedoucích napříč centrem, zlepšil by se estetický dojem z některých historických památek i atmosféra centra, což by vedlo k jeho oživení.

2.1.2.3. Park and Ride⁹

Dalším způsobem, který může centrum města odlehčit od aut a zároveň vyřešit problém s parkováním, je koncepce Park and Ride. Nápad vybízí k vybudování tzv. „záchytných parkovišť, která mají být napojena na městskou hromadnou dopravu směrem do centra“. Jedním z takových parkovišť je parkoviště u Ústředního hřbitova, nicméně tato praxe se osvědčila v Praze nebo Vídni. Některá parkoviště jsou zadarmo, někde se platí symbolická částka za den. Součástí těchto parkovišť mohou být také půjčovny kol, koloběžek, příp. skútrů. Tuto skutečnost pak zohlední i nutnost pracovníka obsluhy, který by měl na starosti také správu parkování. Na parkovišti by neměly chybět automaty na jízdenky na MHD. Třetí tým také navrhuje využití parkovacího lístku jako MHD jízdenky.

„Dalším řešením by bylo i to, že by parkovací lístek sloužil rovnou jako jízdenka. Taktéž by bylo možné zavést skupinovou jízdenku. Neboť pokud by každý z posádky automobilu měl zaplatit 24 Kč za cestu do centra MHD, nebylo by výhodné parkovat na okraji. V případě, že by šlo tedy o jízdenku pro celé osazenstvo auta, tak by se i snížil počet vozidel na parkovištích v centru“.

Zde však vidíme problém. Smysl by to mělo ve chvíli, kdy by se celé osazenstvo vozu vydalo stejným směrem do centra. Pokud by se však jednotlivci rozdělili, hromadná jízdenka by tak ztratila svůj význam a také svou výhodu pro cestující.

Vhodnou možností, jak zjistit, zdali jsou na parkovišti volná místa, je pomocí SMS nebo mobilní aplikace (např. parkování v Praze). Rypák a spol. navrhuje tuto službu spojit s možností koupě parkovacího lístku, resp. MHD jízdenky. Kromě SMS a mobilní aplikace by se aktuální stav o volných parkovacích místech měl zobrazovat na webových stránkách. V současné době jsou tyto informace dostupné prostřednictvím internetových stránek www.parkovani.vbrne.cz provozovaných Brněnskými komunikacemi. Nacházejí se zde informace ze tří brněnských parkovišť. Uživatelům pomůže, pokud se na tomto serveru budou nacházet aktuální informace ze všech parkovišť. Nápomocná bude také přehledná interaktivní

⁹ Nápad převzat z práce HOTOVÝ, L.; HOŠKOVÁ, V.; JONÁŠOVÁ, S.; RYPÁK, M.; STRAKOVÁ, V.; VICHORNCOVÁ, Z. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. s. 20.

mapa, která umožní rychlé zmapování parkovací situace, což bude velmi užitečné především v době konání událostí, které jsou doprovázeny zvýšeným výskytem aut v celém městě (např. Ignis Brunensis, vánoční svátky a další).

2.1.2.4. Podpora cyklistiky

V současné době je zakázán průjezd na kole centrem Brna od 9 do 17 hodin. Navrhujeme změnu vyhlášky, která by vjezd cyklistům povolovala po celý den, nicméně pouze ve vyznačeném koridoru. Námi navrhovaná trasa by vedla ulicemi Masarykova, Josefská, Minoritská, Poštovská, Kobližná a Rašínova, čímž by odpadl problém s jízdou na kole po větší části ulice Masarykova, kde je nejvyšší koncentrace chodců. Ve vybraných ulicích není frekventovaná doprava. Kola by tedy nebyla překážkou provozu a cyklisté by získali možnost průjezdu centrem Brna, které by mohli využít i k případné zastávce v centru. V současnosti je možné požádat o výjimku pro vjezd osobním autem, ale získat povolení k vjezdu na kole je nemožné.

K přesnějším číslům o frekvenci ne/používání cyklodopravy pro osobní použití v centru města se dobral tým číslo 2 ve svém Dotazníku na podporu cyklistiky v Brně, který lze nalézt v příloze této práce.

2.1.2.4.1. Stojany na kola¹⁰

Nárůst množství cyklistů by bylo vhodné doplnit zvýšeným množstvím stojanů určených k jejich zaparkování a jejich lepším označením. Lidé, kteří se rozhodnou přijet do centra na kole a jít nakupovat nebo za zábavou, musí kola kde zaparkovat.

Místa k zaparkování kol by měla být hlavně na okrajích pěší zóny, do které je vjezd cyklistů zakázán. Také by měla být na dopravních uzlech, kde je možné přestoupit na jiný způsob dopravy, dále u fakult univerzit, u úřadů, divadel a míst, kam lidé směřují za nákupy. (*Pozn.: náklady potřebné na realizaci tohoto návrhu nejsou zohledněny v závěrečné kalkulaci, jelikož se jedná o převzatý návrh.*)

Počet stojanů v centru Brna je v současné době 83 (viz příloha, dotazník č. 2).

Rozmístění stojanů na kola:

1. Umístění při fakultách a divadlech

- před Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity
- před bývalou Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity a Celouniverzitní počítačovou studovnou (CPS) na ulici Joštova 11
- u Mahenova divadla, Janáčkova divadla, divadla Husa na provázku, Moravské galerie a Umělecko-průmyslového muzea

2. Umístění stojanů na dopravních uzlech

- před Hlavní nádraží
- na zastávku Česká

3. Umístění stojanů na okraji pěší zóny a u míst nákupu

¹⁰ Nápad převzat z práce ALÁČ, P.; FOLTÝNOVÁ, B.; LANGEROVÁ, V.; PETR, J.; SOBOTKOVÁ, B. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. s. 46.

- Nedostatečné je pokrytí okrajů pěší zóny stojany na kola. Jediný vyhovující stojan kapacitou i umístěním se nachází na rohu ulice Rašínova a Jakubská, další jsou nevyhovující svým umístěním (stojany v pěší zóně) nebo kapacitou (čtyři stojany na Šilingrově náměstí)
- Špatné umístění stojanů na kola z mikro-hlediska. Stojany jsou sice na okraji pěší zóny, ale jsou odděleny fyzickou překážkou (cestou, obrubníkem).
- Absence stojanů na kola na Zelném trhu, nedostatek stojanů před Velkým Špalíčkem a před kamennými obchody

2.1.3. Právní zakotvení

Obecně je pěší zóna definovaná ustanovením § 39 a násl. zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, jako oblast vymezená dopravními značkami „Pěší zóna“ a „Konec pěší zóny“, do které mají vjezd povoleny jen vozidla vyznačené ve spodní části těchto dopravních značek. Ve věci organizace dopravy na území města Brna je s ohledem na znění čl. 29 vyhlášky č. 20/2001, kterou se vydává Statut města Brna, ve znění pozdějších vyhlášek, příslušný rozhodovat Odbor dopravy MMB, který se souhlasem Dopravního inspektorátu Policie ČR vydává za tímto účelem „Režim organizace dopravy“, pro námi řešenou věc konkrétně „Režim organizace dopravy v pěší zóně města Brna“. Za účelem dosažení podoby pěší zóny v historickém centru Brna, jakou ji vykresluje výše v textu práce, navrhujeme pozměnit obsah uvedeného opatření.

2.1.4. Omezení realizovatelnosti návrhů

Naše návrhy na úpravu dopravy v centru si dovoluujeme označit za snadno realizovatelné. Už jen z důvodů, že obdobná řešení jsou v současnosti aplikována v mnoha městech nejen v České republice, ale i v zahraničí (inspirací nám byla také exkurze do Stuttgartu, kam jsme zavítali nasbírat inspiraci v rámci projektu). Avšak i přesto se může potýkat s různými omezeními v realizaci. Za jeden z hlavních problémů bychom mohly označit nutnost legislativních změn a s tím spojený delší časový horizont realizace. S tímto problémem bychom se mohli setkat ve všech námi navržených řešeních.

Již dnes se řeší povolení vjezdu cyklistů do centra a setkává se s velmi negativními reakcemi, kdy odpůrci návrhů označují cyklisty za „nebezpečné“ pro chodce. Druhý návrh omezení parkování v centru se může setkat s nevolí u obyvatel žijících v dotčených lokalitách, a to z důvodu nemožnosti parkování přímo u domu. U řešení odklonu pravidelných linek tramvají z Náměstí svobody může být negativně vnímáno jako nemožnost dostat se do centra města hromadnou dopravou, a to zejména seniory. Avšak tento argument nepovažujeme jako vhodný, jelikož centrum bude lehce dostupné ze zastávek Hlavní nádraží, Česká, Malinovského náměstí, Moravského náměstí a Šilingrovo náměstí.

2.2. DRUHÝ PILÍŘ: Rozšíření městského mobiliáře

Jedním z nejvýznamnějších městotvorných prvků je bezesporu městský mobiliář. Aby se lidé v centru města zdržovali, je potřeba vytvořit prostředí, které se jim bude líbit, ve kterém se budou cítit příjemně, budou si mít kde sednout a oddechnout. Díky těmto atributům budou mít důvod, za kterým se do centra vracet a trávit v něm více volného času. Z ankety, kterou jsme v rámci práce provedly, z postřehů známých, či z vlastních dojmů konstatujeme, že centru města Brna chybí duše, elán a trpí chabým využitím mobiliáře. Právě absenci městského mobiliáře považujeme za hlavní příčinu toho, že centrum města je užíváno spíše jako tranzitní místo, než jako místo sdružování a trávení volného času (konkrétně náměstí Svobody a ulice Masarykova, které lidi mnohdy vnímají pouze jako tranzitní spojnicí mezi ulicí Česká a Hlavním nádražím). Vzhledem k tomu, že má právě městský mobiliář vysoký vliv na to, zda a jak dlouho se v dané lokalitě budou lidé zdržovat, věnujeme mu v naší práci velký prostor.

2.2.1. Současná situace

Jak jsme zmínily v úvodu, využití mobiliáře je slabou stránkou brněnského centra. Podle naší ankety centrum města v současné době trpí nedostatkem zeleně, laviček a prostoru pro příjemné trávení volných chvilí. V centru také zcela chybí možnost využití již existujících prostor, které se v jiných městech stávají místem střetávání – upravené schody, zákoutí s posezením atd. Městské jádro trpí nedostatkem stínu, ať už na náměstí Svobody nebo Moravském náměstí, zároveň si myslíme, že Brno nedostatečně využívá motivu Brněnského draka. Těmto všem záležitostem se proto budeme v následující části věnovat.

V současné době dochází v naší cílové oblasti k revitalizaci některých oblastí, zejména parku Koliště u Janáčkova divadla, a k některým dalším úpravám, včetně doplnění městského mobiliáře, bude docházet i na Moravském náměstí a Zelném trhu.

2.2.2. Realizace

Rozšíření městského mobiliáře může mít vysoký vliv na příliv lidí do centra a zároveň tento způsob oživení centra shledáváme jako nejjednodušší. Navrhujeme značné množství prvků, které by mohlo město využít proto, aby své centrum zatraktivnilo. Náklady na realizaci uvádíme ke konci práce.

2.2.2.1. Schody

Město často nevyužívá městotvorných prvků, které jsou již v centru k dispozici. Mezi ně patří například schody. Plzeň v loňském roce vyhlásila ve svém programu „Pěstuj prostor“¹¹ námět občanům navrhnout místa, kde by mohlo město postavit nové schody. Argumentovali tak, že každé větší kulturní město má své slavné schody – schody v Římě, Potěmkinovy schody v Oděse, Selarónovy schody v Riu de Janeiru, nebo jak jsme samy mohly vidět, schody oproti Schlossplatz ve Stuttgartu (viz příloha, obrázek č. 4 a 5). Brno má na rozdíl od Plzně v centru hned několikery schody, které by mohly být využity k tomu, aby se staly významným městotvorným prvkem – schody vedle hotelu Grand nebo schody vedle hotelu International Brno.

¹¹ *Pěstuj prostor – Schody pro Plzeň*, <http://www.plzen2015.net/tiskovy-servis/tz-pestuj-prostor-schody-pro-plzen/>

Schody u hotelu Grand dnes využívají obyvatelé jako místo setkání, místo čekání na příchozí dálkové spoje či noční rozjezdy, často si však stěžují na jejich nečistotu. Vzhledem k výše uvedenému bychom v první fázi jako nejjednodušší alternativu navrhovaly pokrýt přibližně třetinu šířky schodů dřevěnými sedátky a přidat květináče. V druhé fázi bychom rády daly možnost studentům výtvarných a uměleckoprůmyslových fakult v Brně k tomu, aby schody nějakým způsobem upravili, inspiraci si mohou vzít třeba i ze Selarónových schodů (viz příloha, obrázek č. 5), v potaz by však měla být brána lokalita, ve které se schodiště nachází. Schodiště - amfiteátr by mělo být uzpůsobené k přilákání lidí, k pořádání vystoupení, ať už divadelních, tak hudebních. Proto bychom zde v budoucnu navrhovali umístit Music point, kterému se věnujeme níže v kapitole 2.2.3.12.

2.2.2.2. Zeleň – dýchající veřejné prostranství

Zeleň je důležitá nejenom pro naši vlastní existenci, ale je významná rovněž pro psychickou vyrovnanost, pohodlí a relaxaci člověka. Její význam se v moderním světě čím dál tím víc prohlubuje a jeho potřebu si uvědomuje hned několik měst. Příkladem může být hlavní město Praha, která chce na Rohanském ostrově vybudovat nové, zelené centrum Prahy¹², nebo i Bratislava, ve které architekti zeleň nově budují přímo do fasády budov¹³.

Je obtížné a nákladné po dokončení obnovy centra vytrhávat dlažbu a sázet zde stromy, ač se s takovou výraznější sadbou počítá například již v projektu na rekonstrukci Zelného trhu. My bychom šly snazší variantou a rozmístily ve městě velké květináče či dřevěné kádě, se kterými se můžeme setkat již v oblasti Moravského náměstí (avšak v polovině května jsou stále ještě prázdné), a zasadily bychom do nich stromy, které by nahradily stromy zasazené v zemi, a poskytly by centru stín. Těchto prvků bychom využily zejména naproti Nejvyššímu správnímu soudu, vedle kostela Zvěstování Panny Marie a Svatého Tomáše Apoštola, kde navrhujeme umístit 6 těchto stromů v dřevěných kádích, a to doprostřed náměstí. Na náměstí Svobody bychom umístit 15 těchto stromů po celém obvodu prostoru, avšak ve speciálních květináčích, po jejichž obvodu budou umístěné prostory na sezení. Posledních 5 kádí bychom umístili na Františkánském náměstí. Typ stromu jsme zvolily javor kapadocký, který je vhodný k sadbě na přímém slunci a vyznačuje se hustou hříbovitou korunou, která by poskytovala dostatek stínu

Aby centrum města bylo estetičtější a lákalo k delšímu pobytu, navrhujeme také rozmístění květináčů osázených různými druhy sezónních květin. Na rozdíl od stromů však tyto květiny navrhujeme umístit do centra pouze po dobu jarních a letních měsíců, kdy se venku zdržuje větší množství lidí. Těchto květináčů bychom rozmístily po centru města 100 do míst, kde jsou či budou rozmístěny lavičky a posezení tak, aby prostor navozoval příjemnou atmosféru. K osázení bychom využili zejména designových betonových květináčů, které nejsou drahé a přitom jsou elegantní a mají vysokou životnost, navíc jsou nabízeny na trhu ve všech možných tvarech a velikostech. Do těchto květináčů by měly být zasazené sezónní květiny nenáročné na údržbu.

2.2.2.3. Lavičky

Brno má nedostatek laviček a možností posezení v centru města. Umístěné lavičky jsou také často nesprávně rozložené. Důsledky aktuálního rozložení laviček, konkrétně na náměstí

¹² Portál ASB: Architektura, Stavebnictví, Byznys: *Na Rohanském poloostrově vyroste do 10 let zelené centrum Prahy*, in <http://www.asb-portal.cz/podnikani-a-trh/investice/na-rohanskem-ostrove-vyroste-do-10-let-zelene-centrum-prahy-507.html>

¹³ Zelená architektura SK: portál o ekologickej a energeticky úspornej architektúre: *Živá fasáda v centre Bratislavy*, in <http://www.zelenarchitektura.sk/2011/05/ziva-fasada-v-centre-bratislavy/>

Svobody, před OD Centrum i za hotelem International Brno (roh ulice Veselá a Skrytá), jsou následující:

- široké lavičky hned vedle sebe jsou noclehárnou i domovem pro bezdomovce;
- i když je lavička široká, z důvodu sociální stydlivosti si na ni sedne povětšinou jeden, maximálně dva navzájem cizí lidé;
- pro skupinku více než tři lidi, kteří spolu chtějí komunikovat, je využití laviček nemožné, jelikož pořád musí někdo stát, čímž ztrácejí zájem se v místě zdržet.

Proto bychom v případě laviček a posezení postupovali v několika fázích. Nejprve bychom lavičky rozmístily jiným způsobem, lavičky by neměly být postaveny vedle sebe po obvodu celého náměstí, ale měly by se spíše shlukovat. Ve druhé fázi bychom využily pro navození příjemnější atmosféry květináčů a dokoupily bychom do celého centra atypičtější lavičky, které však svým designem budou odpovídat stávajícím, tak aby je doplňovaly. Po městě bychom rozmístily kamenné kostky s dřevěným sedákem, určené pro jednoho člověka, a opět bychom je shlukovaly tak, aby lidé při konverzaci měli možnost se dívat do očí. Odhadujeme počet těchto krychlí na 150 kusů.

Ve třetí fázi bychom opět navázaly spolupráci se studenty, kteří by dostali na starost vytvoření sedacího mobiliáře do parků tak, aby nějakým způsobem využíval stylu Meeting point. Příkladem pro inspiraci a objasnění možných představ meeting pointu může být obrázek uvedený v příloze pod číslem 3. Čeští studenti vítězí na designových soutěžích a bylo by nešťastné nevyužít jejich potenciálu.

2.2.2.4. Šachy – zábava pro malé i velké

Díky naší anketě jsme zjistily, že značná část obyvatel by byla ráda, kdyby byly vytvořeny místa, kde by si mohli zahrát šachy. Tento sport je vhodný jak pro mladé, tak pro starší a označujeme jej jako jeden z nejvhodnějších k provozování v centru města. Šachy také mohou iniciovat k pořádání různých turnajů a exhibicí, čímž se opět zvýší návštěvnost jádra.

Plánujeme tedy vytvořit 6 kamenných hracích stolků (u každého se 2 krychlemi na sezení) na volné ploše na Moravském náměstí, před Nejvyšším správním soudem. V této oblasti bychom využily již zmíněných stromků v květináčích, které by hráčům vytvářely příjemný stín. Lidé by mohli buď využít svých hracích figurek nebo by si je vypůjčili v kavárně v okolí, pro kterou by to znamenalo zvýšení zisků.

Další alternativou šachů je vytvoření obří šachovnice na zemi, která by byla vyrobena z dvou druhů barevného dřeva a měla by rozměry 2,8x2,8 metry. Dřevěnou šachovnici jsme zvolily z toho důvodu, aby se nemusela upravovat dlažba a zároveň byla hrací plocha přenositelná na jiné místo. Šachové figurky menší velikosti by stejně jako u předchozí formy bylo možno vypůjčit v kavárně (viz příloha, obrázek č. 6 a 7).

2.2.2.5. Dětské hřiště

Velká část dotazovaných v naší anketě si stěžovala na to, že v Brně chybí nejen kavárny pro maminky s dětmi, ale i prostory, kde by si děti mohly hrát. Jednou z cílových skupin, kterou bychom rády v centru viděly, jsou absolventi vysokých škol, kteří po vystudování v Brně zůstanou. Tito studenti časem začnou zakládat rodiny, a pokud nechceme, aby se z centra stěhovali, musíme se snažit přizpůsobit nabídku pro děti – tedy dětská hřiště.

Podle zjištěných informací město již dnes plánuje vytvořit dvě zpevněná místa s herními prvky pro děti v parku Koliště, což plně podporujeme, a proto se tomuto parku nevěnovat nebudeme a zaměříme svou pozornost na Denisovy sady. Tato plocha svádí k trávení volného

času, avšak rodinami s dětmi není tento prostor často využíván, ač mnoho dotázaných uvedlo, že by tak rádi činili.

Rozhodly jsme se zde vytvořit dětské hřiště s prolézačkami v celkovém nákladu max. 400 tisíc korun. Hřiště by bylo vyrobené ze dřeva, aby lépe odpovídalo lokalitě a dopadová plocha by byla z kačírku. Hřiště by mělo být lokalizované ve vrchní části Denisových sadů.

2.2.2.6. Hřiště pro petanque

Na plochu dětského hřiště na Denisových sadech by volně navázala plocha na petanque. Petanque si v České republice nachází čím dál více příznivců, i v samém Brně již má své stálé hráče např. v parku Lužánky. Umístění hřiště v těsné blízkosti dětského hřiště je záměrné, rodiče či prarodiče si mohou hlídání dětí zpříjemnit hrou. Náklady na takové hřiště jsou takřka nulové.

2.2.2.7. Sportovní vyžití

Brno je kritizováno za nedostatečnou nabídku sportovního vyžití. Nejedná se pouze o cyklostezky. V této podkapitole se budeme věnovat dalším možnostem sportovních aktivit v centru města.

V našem návrhu jsme se rozhodly vytvořit přírodní posilovnu, a to v parku Koliště za Domem umění. Ačkoli v tomto parku již započaly revitalizační práce, naprojektovány úpravy, dostupné na webových stránkách statutárního města Brna, s vytvořením sportovního koutku nepočítají. S navrhovanými úpravami (vytvoření chodníků pro pěší i pro cyklisty, doplnění veřejného osvětlení, fontány, hřiště pro děti...¹⁴) by tento park mohl být adeptem na další oblíbený park se zaměřením na všechny věkové skupiny, běžce, cyklisty a rodiny s dětmi. Z toho důvodu se domníváme, že v pro společenském moderním parku by takové přírodní sportovní centrum nemělo chybět. Navrhujeme výstavbu 12 posilovacích stanic (obrázek č. 4 v příloze), jejichž celková hodnota by měla být 450 000,-Kč. S typem tohoto sportoviště se můžeme v Brně setkat, již například v parku Lužánky, který by mohl být pro tento projekt předlohou.

Dalším oživujícím prvkem by mohly být „městské hry“ tak, jak byly navrženy v práci týmu 2¹⁵. Hry by měly v souladu s konceptem City centre managementu (viz. kapitola 2.3.2.1.) přitáhnout obyvatele ne pouze jednorázově, nýbrž vícekrát a především napříč věkovými i sociálními skupinami.

2.2.2.8. Pítka

Při průzkumu celé oblasti centra města jsme zjistily, že se v centru Brna nenachází žádná pítka. Tuto skutečnost shledáváme nešťastnou už jen z toho důvodu, že v současnosti je v centru málo stínu, a pokud mají lidé setrvat v naší cílové oblasti, potřebují se nějakým způsobem osvěžit. Pítka bychom umístily na místa, která jsou celodenně vystavena přímému slunečnímu záření, a zároveň je zde vysoká koncentrace lidí. Jedná se o Náměstí Svobody, Moravské náměstí, Malinovského náměstí a Zelný trh, přičemž na každé z uvedených míst bychom umístily po jednom pítku.

¹⁴ Oficiální stránky města Brna: *Dokončení revitalizace parku na ulici Koliště se posouvá*, in <http://www.brno.cz/brno-aktualne/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/dokonceni-revitalizace-parku-na-ulici-koliste-se-posouva/>

¹⁵ ALÁČ, P.; FOLTÝNOVÁ, B.; LANGEROVÁ, V.; PETR, J.; SOBOTKOVÁ, B. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. s. 39.

2.2.2.9. Osvětlení fontány

Na Náměstí Svobody je často slyšet kritika, co se týče fontány, která je umístěna v jejím pravém horním rohu (ve směru pohledu od ulice Masarykova). Podle kritiky obyvatel není fontána v provozu často i v parných letních dnech. Fontána je považována za městotvorný prvek, který zvyšuje návštěvnost centra. Rády bychom tuto fontánu předělaly tak, aby plně vyhovovala potřebám obyvatel, a nabídka i něco víc než osvěžení v horkých dnech.

Inspiraci můžeme najít v Barceloně, kde jednou z atrakcí lákající pozornost návštěvníků je zpívající fontána (Font Mágica). Jedná se o souhru vodního proudu, světla a muziky, fontána se spouští ve stanovený čas a v tu chvíli je její okolí zcela přeplněné zvědavými návštěvníky. Důležité je podotknout, že se na tuto atrakci nevztahuje žádné vstupné. S typem této atrakce se můžeme setkat i v Praze na Křižíkových fontánách, které jsou dále doprovázeny i divadelními představeními. Menší verze však můžeme nalézt po celém světě například v nákupních centrech, kde se spouští ve stanovený čas, a zákazníci tak spojí příjemnou podívanou s nákupem.

Centrum Brna se s problémem vyliďnění centra potýká zvláště ve večerních hodinách. Proto by bylo vhodné nabídnout občanům a návštěvníkům takovou atrakci, na kterou by se sem rádi přišli podívat i v podvečerních hodinách. Současná fontána by měla být upravena pouze tak, aby voda mohla „stříkat“ podle hudby. K tomu stačí nainstalovat reproduktory a barevné osvětlení. Fontána by měla být v provozu nejpozději od 20. dubna do 30. září a představení by mělo být každý den v 21:00 a ve dnech pátek, sobota, neděle ještě i v 18 hodin, aby jej mohly navštívit i rodiny s malými dětmi.

2.2.2.10. Sochy „Brněnského draka“

V době Olympiády v Londýně byly po celém centru rozmístěny sochy Maskotů Londýnských her - Wenlocka a Mandeville. Tito maskoti byli upraveni do různých podob a umístěny po celém centru Londýna. Tak jste se například v oblasti před Westminsterským palácem a jeho slavnou věží zvanou Big Ben mohli vyfotit s jeho malou obdobou, nebo na Piccadilly Circus s maskotem upraveným na double-decker bus. Podle našeho názoru to byl výborný marketingový tah, díky kterému návštěvníci mohli poznat všechny významné, ale i zajímavé památky, stavby či náměstí a nezaměřili se pouze na ty nejnámější.

Brno by mohlo čerpat z Londýna inspirace a využít symbol „brněnského draka“¹⁶. V centru města bychom rozmístili celkem 10 těchto draků vyrobených z různých materiálů a stylizovaných do různých poloh. Největšího draka vytesaného z kamene bychom umístily na Náměstí Svobody u kašny. U něho by se nacházela informační tabule informující o tom, že v jádru města je dalších 9 draků, ovšem nebylo by uvedeno kde, aby si návštěvníci centra mohli najít „svého“ draka. Další draci by byli umístěni strategicky tak, aby návštěvníci či občané museli projít celým centrem, tzn. na travnaté ploše na Moravském náměstí, v nově revitalizovaném parku Koliště, v Denisových sadech u obelisku, na Petrově, na Zelném trhu, na schodech vedle hotelu Grand, stejně tak na schodech u hotelu International Brno a u kašny před JAMU.

Co se týče otázky materiálu, hlavní drak by měl být vyroben z kamene, ostatní ze dřeva z důvodu bezpečnosti. Dřevěná socha se nám zdá jako nejlepší alternativa, protože je nejlevnější a v případě krádeže nejsnáze nahraditelná. Pro výrobu těchto dřevěných soch jsme se rozhodly uspořádat v Brně soutěž ve vyřezávání motorovou pilou. Tímto nejen snížíme

¹⁶ Inspirovány knihou Kevina Lynche jsme dospěly k závěru, že tento počín zvýší atraktivitu města v očích minimálně některých návštěvníků a přispěje k speciální atmosféře a rozpoznatelnosti města díky těmto symbolům.

náklady na zadání práce dřevařské firmě, ale zároveň by soutěž posloužila jako výborné PR projektu a zvýšila by tak zájem u široké veřejnosti. Nejlepší výtvořby by byly naimpregnovány a předány do rukou umělců z vysokých škol, kteří by je stylizovali do nějakého historického období nebo k místu, kde bude drak vystaven. Náklady na tuto akci a ceny pro vítěze by podle našich propočtů neměly přesáhnout 350 000,-Kč.

2.2.2.11. Plochy pro venčení psů

Česká republika má nejvyšší počet psů v domácnostech v celé Evropské unii, s tímto faktem jsme se rozhodly vypořádat i v naší práci a navrhli jsme vytvoření malých prostor v parcích výhradně určených pro venčení psů, s tímto vzorem se můžete běžně setkat v parcích v Londýně nebo i blíže ve Vídni. Lidé tak nemusí mít strach využít travnaté plochy a sednout si s obavou, že před chvílí na tom samém místě ležel psí exkrement. Tyto malé oplocené prostory (4x15 metrů) by byly umístěné v parcích v centru – v parku Koliště, v parku na Moravském náměstí, či naproti Janáčkově divadlu směrem k centru.

2.2.2.12. Music point

Centrum města nevytváří pouze mobiliář, ale hlavně lidé. Když centrum žije, lidé se do něj rádi vrací. V současné době nenabízí město žádnou plochu pro „pouliční umělce“, těmi mohou být i studenti uměleckých škol, kteří by se rádi veřejnosti představili. Rozhodli jsme se tedy vybudovat v centru music pointy, které by mohli tito umělci po nahlášení na Magistrátu využívat. Nahlášení považujeme za nutné z důvodu, aby nedocházelo ke kolizím jednotlivých umělců a samozřejmě, aby Magistrát měl možnost částečné kontroly obsahové stránky představení.

Hudba a celkově umění lidi spojuje, vytváří pocit sounáležitosti ke komunitě, potěšuje a uklidňuje. Zvláště pak ve studentském městě jako je Brno, by centrum města nemělo spát. Pouličním uměním žijí i velká evropská města – Londýn, Paříž, Marseille, Vídeň nebo Evropské hlavní město kultury Košice, které z pouličního umění čerpá v rámci festivalu „Use the City“, kdy jeden den patří hudbě, jiný zase divadlu. Pouliční umění je podporováno rovněž Evropskou unií, která v roce 2013 vynaložila na jeho podporu 2,2 mil. EUR¹⁷. Ze stejných fondů by mohlo čerpat i Brno.

Music point si představujeme jako menší nenáročný podium zabezpečené elektřinou. Jelikož zabezpečení vybavení pro vystoupení může být technicky náročné, navrhujeme zpřístupnění music pointů pouze dva dny v týdnu, a to ve středu, kdy jsou ulice centra města nejplněnější, a v sobotu. Umístit ho navrhujeme u kašny v parku na Moravském náměstí a využívat ho v dané dny od 14:00 do 22:00 hodiny, ovšem pouze v teplejším období od května do konce září. Park na Moravském náměstí jsme zvolily z toho důvodu, že se nachází dále od obývaných domů, což by ve spojení s natočením podia směrem k Rašínově ulici (zády k obytným domům na Kolišti mezi ulicemi Kounicova a Lidická) mělo zabránit pocíťování zvýšené hlučnosti ze strany obyvatelů těchto domů. V případě úspěchu tohoto projektu a jeho obliby, jak ze strany obyvatelů, tak i umělců, pak navrhujeme vytvořit další music pointy ve frekventovaných částech městského centra, kupříkladu v Denisových sadech, dále v prostoru u fontány na Náměstí Svobody a rovněž na zmiňovaných schodech u hotelu Grand.

Využití music pointů je levný způsob oživení centra, jelikož město umělcům nebude muset platit žádné honoráře, odměnou jim bude možnost vystoupit před lidmi a udělat si reklamu.

¹⁷ Zpravodajský server SME.sk: *Pouličné umenie dostalo peníze z Unie*, in: <http://kosice.korzar.sme.sk/c/5892356/poulicne-umenie-dostalo-peniaze-z-unie.html>

2.2.2.13. Římské náměstí¹⁸

K Římskému náměstí jsme již v kapitole o Maloobchodu navrhly vytvoření vhodných podmínek pro vznik řemeslnických obchodů a krámků s pravidelnými dílnami pro děti a širokou veřejnost. Prostor Římského náměstí by se také dal využít i dalším způsobem. Architekti Lukáš Fišer a Kristýna Casková, kteří v roce 2011 vyhráli soutěž vyhlášenou magistrátem města Brna, jejíž zadáním byla oprava a oživení náměstí, navrhují rozdělení prostoru do dvou částí. „První prostor by se měl více uzavřít, aby nabyl na intimnosti. Bude to prostor, kde si lidé v klidu posedí“, upřesnil Lukáš Fišer. Jejich nápad počítá i s využitím zadního bloku domu. „Dva domy by měly mít funkci vnitrobloku, kde by mohlo vyrůst například mateřské či společenské centrum“, dodal Fišer. S úpravou náměstí na něm přibydu i lavičky, mobilní pódium, zeleň, fontánky a mobilní toalety. Odhadované náklady na revitalizace Římského náměstí se pohybují okolo 50 milionů korun, kterými město nedisponuje, úprava náměstí je tedy v nedohledné budoucnosti.

Návrh třetího týmu na oživení Římského náměstí počítá s obnovením zimního kluziště, které bylo v minulosti velmi oblíbené. Touto možností se město Brno již zabývá. Dále bylo navrženo využít náměstí jako letní kino. Promítání by se mohlo realizovat buď pod otevřeným nebem, nebo v malém amfiteátru. S rostoucí oblíbeností letních kin má tento návrh své opodstatnění.

V letních měsících by se prostor Římského náměstí také mohl využívat jako tančírna, resp. taneční škola. Tým č. 3 navrhuje ve večerních hodinách vyzdobit prostor lampióny popř. hořícími loučemi, které by dotvořili malebnou atmosféru náměstí.

2.2.3. Právní zakotvení

Realizace návrhů jednotlivých forem městského mobiliáře by neměla být právně náročná. Dané podoby mobiliáře nevyžadují ke své realizaci územní rozhodnutí či územní souhlas, ani stavební povolení či ohlášení stavebnímu úřadu dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), dle pozdějších předpisů.

Obecně závaznou vyhláškou statutárního města Brna č. 21/2009, o pravidlech pro pohyb psů na veřejných prostranstvích, za účelem zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, ve znění pozdějších vyhlášek, jsou vymezena místa určené pro volný pohyb psů, či naopak místa, kde je vstup psů zakázán. Podle přílohy č. 1 dané vyhlášky je v městské části Brno-střed volný výběh psů bez náhubku a vodítka povolen při ulicích Jílová, Zahradnická – Křídlovická, Vsetínská a v určených lokalitách Kraví hory a parku Lužánky. Tyto místa navrhujeme změnou vyhlášky a doplněním její přílohy č. 1 rozšířit o lokality uvedeny v textu práce.

Soutěž o nejlepšího „Brněnského draka“ je možné realizovat formou veřejné soutěže dle § 847 a násl. Občanského zákoníku. Složitější to však zřejmě bude se zabezpečením vypůjčování šachových figurek „spřátelenou kavárnou“, jelikož právní předpisy jednotný typ smlouvy obsahující úschovu v kombinaci s vypůjčením věci cizí na příkaz vlastníka, avšak za úplatu, resp. pronajati věci cizí, přičemž by zprostředkovatel konal na účet složitele, neupravuje (už jenom v uvedené větě je vidět smluvní miš-maš). Navrhujeme proto využít dispozičního charakteru soukromého práva a daný vztah upravit inominátní smlouvou, resp. dohodou.

¹⁸ Návrh převzat z práce HOTOVÝ, L.; HOŠKOVÁ, V.; JONÁŠOVÁ, S.; RYPÁK, M.; STRAKOVÁ, V.; VICHORŇCOVÁ, Z. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. s. 37.

Další navrhované formy mobiliáře jsou v souladu se správními akty. Music point je možné upořádat v souladu s obecně závaznou vyhláškou statutárního města Brna č. 20/2009, o stanovení podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, k zajištění veřejného pořádku, když v čl. 1 odst. 1 písm. b) je možné kulturní akce pořádat ve dnech, po kterých následuje pracovní den, vždy od 7:00 hod. do 22:00 hod., přičemž na akce pořádané městem se nevztahuje ani oznamovací povinnost.

K zřízení navrhovaných dětských hřišť pouze uvádíme, že je potřeba dodržet širokou škálu legislativních aktů týkajících se bezpečnosti a hygieny hřišť (zejména celoevropské bezpečnostní normy EN 1176, EN 1177, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, vyhlášku č. 135/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch).

2.2.4. Omezení realizovatelnosti návrhů

Jako nejsnadněji realizovatelné návrhy označujeme právě ty z městského mobiliáře. Avšak i zde je řada slabých stránek nebo omezení. Brno se často potýkalo s negativními ohlasy veřejnosti na různé odvážnější nápady (jako např. Brněnský orloj) a s tím může být snižena ochota právě realizace odvážnějších nápadů, které předkládáme. S tím souvisí i možnost zvýšení hluku a omezení pohybové funkce prostoru jeho přeplněním mobiliářem. U jednotlivých návrhů se můžeme setkat s dalšími omezeními, příkladem můžou být šachové stolky nebo šachovnice, která by mohla být omezena otvárací dobou kavárny, kde by se daly vypůjčovat šachové figurky. I hledání tohoto partnera by mohl být problém. Avšak u hracích stolků je zde stále ta alternativa, že by si hráči nosili vlastní figurky. Návrhy, které předkládáme se mohou potýkat také s různými druhy vandalizmu, s tím počítáme například v návrhu soch „Brněnského draka“ a využíváme alternativu dřevěných soch, které nebudou finančně natolik nákladné a budou se moci v případě vandalizmu vyměnit.

2.3. TŘETÍ PILÍŘ: Maloobchod

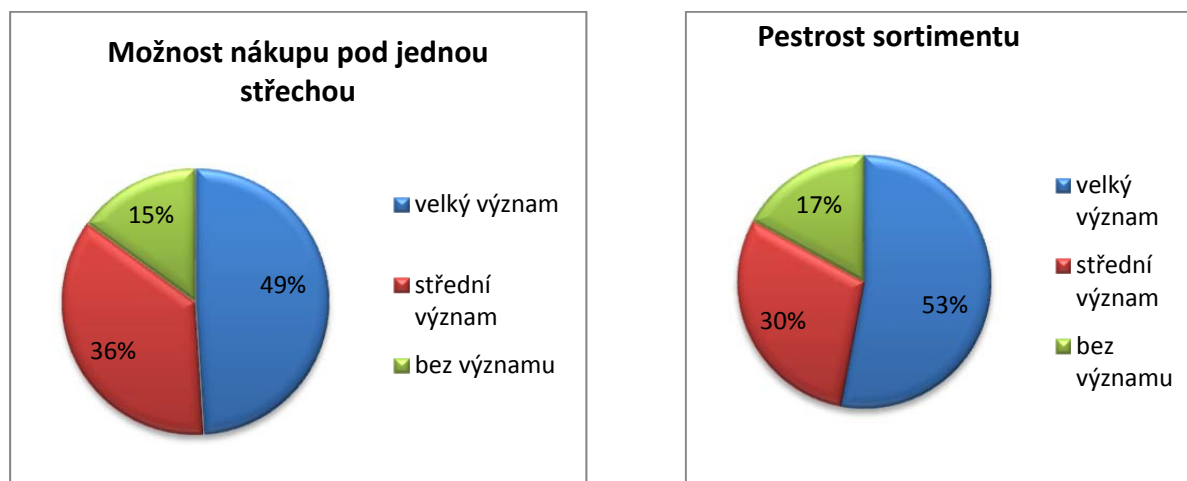
2.3.1. Současný stav

Každé město se odlišuje jistou lokální zvláštností – specifickou vůní, zvláštní geografii, hezkým panoramatem, výjimečnou atmosférou uliček nebo speciálními událostmi, které městu vdechují jedinečnost. Často se tak stane, že i když v ruce držíte pouze mapu města, živě si dokážete vybavit její vůně, uličky a památky. Cílem této kapitoly je navrhnout takové změny v centru města Brna, které povedou k tomu, že si obyvatelé Brna i turisté budou moci vyvolat autentickou atmosféru centra moravské metropole.

Prostorový vývoj maloobchodu reflektuje obecnější tendence, jakými je proces komerční suburbanizace¹⁹ – řada aktivit je z dopravních, pozemkových či ekonomických důvodů vytlačována na městský okraj (Spotřební chování obyvatelstva v Brně 2004: 4). „Celá třetina prodejní plochy v Brně je koncentrována v 5 velkých nákupních centrech a dalších 12 samostatných hypermarketech či hobby marketech“ (Návrh pravidel pro rozvoj maloobchodu na území města Brna, Nesehnutí 2011). Lidé čím dál častěji tráví své volné chvíle ve velkých nákupních střediscích a centrum města tak trpí vylidněností. Důkazem je nejenom reálně opuštěné městské centrum, ale i trvale sestupné hodnoty ukazatele vývoje podílu jádra na celkové prodejní ploše v Brně. „Nárůst celkové maloobchodní plochy mezi roky 2003 a 2009 v Brně činil téměř 150 000 čtverečních metrů; relativně tedy 28 %. Naproti tomu prodejní plocha centra poklesla o 18,5 % oproti rozloze v roce 2003“ (Průzkum maloobchodní sítě na území města Brna 2009: 18).

Důvody, proč lidé jezdí do velkých nákupních center jsou podle průzkumu Spotřební chování obyvatelstva v Brně (2004) hlavně ty, že mohou nakoupit vše potřebné na jednom místě²⁰. Z grafu č. 4 je patrné, že důležitost možnosti využít auto není až tak významná, což je důležitá informace a znamená, že odliv nakupujících v centra města není závislý na omezeném počtu parkovacích míst v centru.

Graf č. 4 Jaký význam mají pro Vás při návštěvě hypermarketu následující položky?

¹⁹ iDnes.cz: *V Brně u Olympie rostou nákupní haly, opraví se Tesco, rozšíří Vaňkovka*, dostupné na http://brno.idnes.cz/stavba-nakupnich-center-v-brne-der-/brno-zpravy.aspx?c=A130516_1929193_brno-zpravy_mav

²⁰ Ot. 2.2 Jaký význam mají pro Vás při návštěvě hypermarketu následující položky?

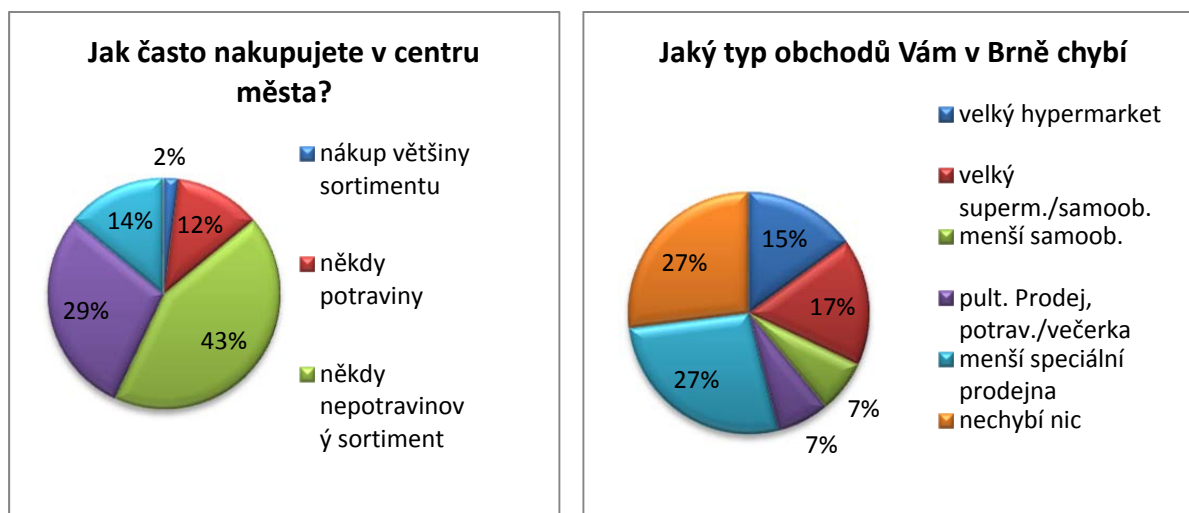

Zdroj: Spotřební chování obyvatelstva v Brně 2004

Z výsledků naší ankety (viz graf č. 2) vyplývá, že až 22 % lidí využívá centrum jako místo k setkání či skrze centrum pouze prochází. Záměrem této kapitoly je tedy nabídnout pestrou škálu maloobchodu, která by tyto procházející přesvědčila v centru zůstat a také nalákala ty jedince, kteří v centru nakupují zřídka či vůbec (viz graf č. 5). Jinými slovy, naším cílem je do centra města dostat více obyvatel, kteří zde stráví svůj volný čas a svou útratou v obchodech podpoří ekonomiku jádra.

Obchody v centru města nejsou schopny bojovat s dlouhou pracovní dobou (i o víkendech a svátcích) nákupních center. Jejich možností, jak vyniknout a přilákat zákazníky je nabídka specializovaného sortimentu (viz graf č. 6). Samozřejmě by v centru města neměly chybět obchody, které se nacházejí v Galerii Vaňkovka či v Olympii. Od r. 1989 klesá v jádru podíl sortimentu potravin²¹ a bylo by vhodné a centru prospěšné tento podíl zvýšit (viz graf č. 3)

Graf č. 5, 6 Četnost nakupování v centru města Brna a typy obchodů, které v Brně chybí

Zdroj: Spotřební chování obyvatelstva v Brně 2004

²¹ „V roce 2003 držel sortiment potravin v centru Brna pouze 6 % podíl na celkové prodejní ploše v centru, zatímco průměrný podíl plochy potravin v Brně na prodejní ploše činil 22 %; v roce 1989 byl podíl potravin na prodejní ploše centra 12,7 %, podíl za město činil 44 %“ (Spotřební chování obyvatelstva v Brně 2004: 5).

2.3.2. Realizace

Našimi konkrétními návrhy na oživení maloobchodu v centru města jsou: zřízení funkce city center manažera, podpora restauračních zahrádek, zřízení farmářských trhů na Náměstí Svobody a na ulici Pohořelec, pravidelná organizace bleších trhů a sjednocení designu výloh obchodů v jádru města.

Tým číslo 2. ve své práci na základě provedeného dotazování mezi maloobchodníky (viz příloha Analýza dotazníku pro maloobchodníky) dochází k překvapivým závěrům. Ačkoli by většina obchodníků uvítala větší spolupráci a podporu ze strany Magistrátu (pravděpodobně zvláště kvůli nízkých tržbám, se kterými nebyla spokojena převážná většina dotazovaných), o takovou spolupráci sami nikdy neusilovali či nepožádali. Dle většiny kladných odpovědí v otázkách spolupráce v rámci Unie maloobchodníků a pozitivní reference na návrh zřízení funkce City centre manažera lze předpokládat, že při pomoci ze strany města nebo jiných subjektů se maloobchodníci jsou schopni částečně sjednotit a provést kýžené změny.

2.3.2.1. City center manažer

Nechaly jsme se inspirovat návštěvou Mnichova a shodly jsme se, že ze všeho nejdřív by se měla zřídit funkce city center manažera. Tato důležitá pozice by měla v popisu práce dohled nad maloobchodem v centru města. Pravidelně jednou za 2 měsíce by city center manažer obcházel prodejní plochy a zjišťoval, které z nich jsou volné. (Náš tým se průzkumem současné situace zabýval a výsledky jsou vyhodnoceny v tabulce č. 3 v Příloze.) Informace o volných prodejních plochách se budou zveřejňovat na webových stránkách města Brna, konkrétně v části určené pro podnikatele a investory. Zde se bude potkávat nabídka s poptávkou a bude vyjádřeno doporučení city center manažera, které obchody budou mít v určité lokalitě nejvyšší potenciál. Na internetových stránkách se tak objeví, že jsou Volné prostory pro gastronomii: Koblišná č.p. 12 a Zámečnická č.p. 5, Volné prostory pro řemeslnický krámk: Josefská č.p. 27, Volné prostory pro zdravou výživu: Josefská č.p. 27, Květinářská č.p. 16.

City center manažer bude také působit jako prostředník při komunikaci majitele volných prostor s potencionálními nájemníky. Nejprve doporučí majiteli prostor, které typy maloobchodu by se v dané lokaci hodily nejlépe a jaký sortiment v centru města chybí. Poté vystaví nabídku na webových stránkách a umožní tak setkání nabídky a poptávky.

City center manažer by také měl na starosti agendu pronajímání volných prodejních ploch patřící magistrátu. Na základě interních individuálních pokynů by dbal na to, aby se zabránilo tzv. second-handizaci jádra²² a šíření výprodejových (Bankrot, Vše za 30 Kč, atd.) a nekvalitní zboží nabízejících obchodů. City centre manažer by měl dbát na rozšíření a zkvalitnění nabízeného sortimentu centra města. Také bude v rámci jeho pracovní náplně i domluva s obchody, které by v centru města neměly chybět. Jedná se v prvé řadě o obchody, které se nacházejí v obchodních centrech Vaňkovka a Olympie. V neposlední řadě by city center manažer doporučoval majitelům obchodů i prodloužení pracovní doby nebo její sjednocení s dalšími prodejními plochami v centru města.

Náplní práce city center manažera bude také nabídnutí plochy u dětského hřiště na Denisových sadech k využití stánkům nabízející občerstvení. Takový stánek by se postupem času stal trvalým mobiliářem Denisových sadů.

²² Tzv. second-handizace jádra se stává reálným rizikem a součástí širší rezidenční a obslužné degradace městského centra (Průzkum maloobchodní sítě na území města Brna 2009: 20).

Je důležité, aby na pozici City center manažer byla schopná osoba. K jejím silným stránkám by měly patřit: pro-aktivita, odolnost vůči stresu, dobré organizační a komunikační schopnosti, umění plánování v dlouhodobém horizontu. Vzdělání by mělo stačit středoškolské, nejlépe však vysokoškolské humanitně zaměřené.

Podrobněji a přesněji popisuje náplň práce CCM Town Centre Management Europe (TOCEMA)²³:

- TCM obnovuje a udržuje vitalitu a životaschopnost centra města,
- TCM je prostředkem ekonomického, sociálního a kulturního rozvoje centra města v rámci celkového rozvoje města,
- TCM je formální nebo neformální Partnerství veřejného a soukromého sektoru, které se soustředí na vizi, strategický vývoj a podporuje aktivní zapojení různých stakeholderů v managementu, marketingu, financování a rozvoji města,
- TCM spojuje stakeholdery z různých oblastí a usnadňuje směnu, porozumění a realizaci opatření,
- TCM zajišťuje vytvoření společné vize a strategie v multioborovém prostředí, která kombinuje krátkodobé a dlouhodobé cíle za účelem vyvolání aktivity v různých oblastech jako jsou maloobchod, životní prostředí (čistota, bezpečnost atd.), cestovní ruch, kultura, dostupnost, bydlení a územní plánování, které odpovídají očekávání stakeholderů a občanů,
- TCM je financován veřejným nebo soukromým sektorem,
- TCM je pro-aktivní a inovativní. Přizpůsobuje se novým výzvám v centru, vývoji životního prostředí, způsobu života a chování uživatelů centra prostřednictvím průzkumu a vývoje nových způsobů práce.

2.3.2.2. Zahrádky a ulice orientované na určitý sortiment

Jak je patrné z grafu č. 5, lidé mají zájem o menší speciální prodejny. Z grafu č. 4 vyplývá, že je pro lidi důležité mít vše potřebné na jednom místě. Z těchto důvodů navrhuje, aby se podobný sortiment vyskytoval pospolu. Ulice, které jsou široké (např. Běhounská, Koblišná, Zámečnická atd.), mohou sloužit ke koncentraci restaurací, hospod, kaváren či cukráren vzhledem k tomu, že je na nich prostor pro vytvoření zahrádek. A právě zahrádky lákají návštěvníky do města, díky nimž pak jádro města ožívá.²⁴ Pozitivní dopady zahrádek vidíme ve spoustě západních měst, kdy zahrádky přilákáním zákazníků oživují centrum města (Brusel - Rue des Bouchers, Lille, Mnichov, Utrecht). Ulice jako např. Kozí, Jezuitská, Dvořákova, Vachova, Sukova pak mohou sloužit jako ulice s vyhlášenými bary a diskotékami. Inspirovaly jsme se v Ostravě ulicí Stodolní.

Podniky nabízející podobný sortiment ve stejné lokaci si však nebudou konkurencí, jak se mohou mnozí domnívat. Každý podnik nebo obchod je vždy v něčem jedinečný, odlišný (např. steak bar X mexická kuchyně X vegetariánská restaurace, zlatnictví X stříbro, oblečení pro mladé X pro těhotné). Naopak koncentrace podobného sortimentu na jednom místě nabízí

²³ TOCEMA je organizací, která sdružuje více než 1000 projektů TCM v rámci Evropy. Je to iniciativa, která začala jako projekt Interreg IIIIC financovaný EU. K této iniciativě se může připojit jakékoliv město, které chce realizovat TCM. TOCEMA Europe mu pak pomůže vyvinout efektivní nástroje, může udělit značku kvality „TOCEMA Europe Quality Mark“ atd.

Nápad převzat z práce ALÁČ, P.; FOLTÝNOVÁ, B.; LANGEROVÁ, V.; PETR, J.; SOBOTKOVÁ, B. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. s. 8.

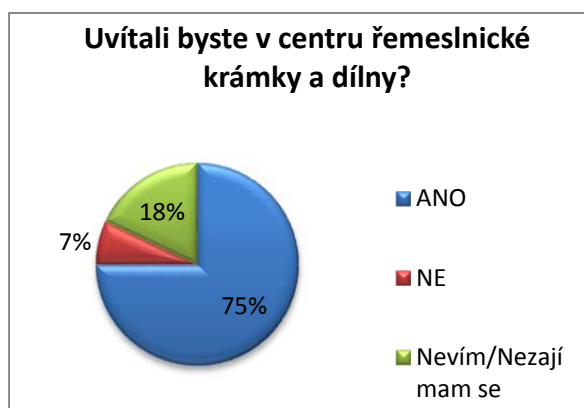
²⁴ Viz. Jan Gehl: *Města pro lidi*.

vyžadovanou pestrost sortimentu a centrum města pak může dobře konkurovat velkým obchodním domům, které fungují právě na široké nabídce „stejného zboží“.

K pestrosti sortimentu patří také to, aby byl člověk schopen v centru města nakoupit a zaopatřit vše, co potřebuje. V rámci monitoringu centra města jsme procházely jednotlivé ulice a zapisovaly si, jaké obchody se zde nachází a kolik je v centru města volných prodejních ploch. Našly jsme 36 volných ploch, jejichž potenciál je nevyužitý. Mohli by se zde nacházet kromě restauračních zařízení také zámečnictví, čistírna, květinářství atd.

Římské náměstí nabízí perfektní prostor pro vytvoření komunity řemeslnických obchodů a krámků, kde by se také mohly pravidelně konat dílny pro děti či širokou veřejnost. Z naší anketní otázky vyplývá, že až 75 procent dotázaných by přítomnost těchto krámků a dílen uvítala.

Graf č. 7 Názor na řemeslnické krámky a dílny v centru města

Zdroj: Anketa Jak vnímají centrum Brna její obyvatelé?

Atmosféra ulic Panská a Mečová je přímo určuje k nabídce luxusního zboží. Distrikt kvalitních a dražších ulic v centru města chybí (výjimkou je Liu Joe na začátku České), což je škoda, jelikož kupní potenciál v Brně je.

2.3.2.3. Farmářské trhy

Městské centrum je prázdné hlavně o víkendech. Abychom přilákaly obyvatele do centra města, musíme jim nabídnout dobrý důvod. Tím bezesporu budou nespočetné zahrádky a pestrost restaurací, hospod a kaváren. Nicméně potraviny a další potřebné produkty si v centru o víkendu nekoupí. Navrhujeme tedy využít potenciál otevřeného prostoru Náměstí Svobody a za příznivého počasí pořádat každou neděli od 9 do 13 hodin farmářské trhy. Nabídkou kvalitní zeleniny, ovoce, sýrů, uzenin, pečiva a dalších dobrot od místních farmářů budou obyvatelé Brna jistě nadšení (viz graf č.3). Obdobně to funguje v zahraničí i v Praze na Náplavce nebo na Jiřáku, trhy se zde konají pravidelně již několik let, což svědčí o jejich oblíbě mezi obyvateli.

Na ulici Pohořelec, která propojuje ulice Koblížná a Jánská, a kde se momentálně nachází tržnice s vietnamským oblečením, navrhujeme vytvořit prostory opět pro farmářské a home-made výrobky. Ty mohou doplňovat nabídku tržnice na Zelném trhu. Otevírací doby by se odvíjela od dohody s prodejci, nicméně my navrhujeme každý pracovní den od 12 do 17 hodin. Zvolením vhodného mobiliáře se prostory tržnice po otevírací době mohou proměnit v místo, kde se bude scházet mládež nebo se to mohou konat různé divadelní představení.

2.3.2.4. Bleší trhy na Moravském náměstí

V naší práci jsme se nechaly inspirovat trendy ze západu. Jedním z nich jsou pravidelné a velice oblíbené bleší trhy (Paříž, Londýn - Brick Lane Market, Berlín – Arkonaplatz, Amsterdam – Nieuwmarkt, Miláno - Fiera di Senigallia a další), které se pomalu ale jistě objevují i u nás. 71 procent respondentů naší ankety se vyjádřilo kladně k uspořádání blešáku v centru Brna. Trhy by se konaly v sobotu v dopoledních hodinách 1 krát za 14 dnů v prostorách parku na Moravském náměstí. Na bleším trhu se dají objevit zajímavé věci (oblečení, šperky, nádobí, nářadí, všelijaké součástky, obrazy a další) a určitě bude lákadlem pro všechny věkové kategorie.

Graf č. 8 Názor na bleší trhy na Moravském náměstí

Zdroj: Anketa Jak vnímají centrum Brna její obyvatelé?

2.3.2.5. Sjedení výloh

Po roce 1989 se veřejný prostor otevřel revolučním změnám. „Podnikatelský boom, který přinesla demokracie, umožnil vizuální komunikaci najít nové formy projevu a uplatnění, kterými se stala hlavně reklama. Veřejný prostor se tak stává dějištěm boje o pozornost“ (Tomáš Vrtich, grafický designer). Bujení reklamy, které vyústilo do všude přítomných billboardů, plakátů, svítících bannerů a barevných letáček upozorňujících na určitou prodejnu a nabízející slevu. Jednotlivé obchody se snaží vizuálně přehlušit ostatní obchody a upoutat tak pozornost na sebe. Tyto reklamy však působí spíše odpuzujícím dojmem, než že by zákazníky přitahovaly. Neestetičnost výloh prodejních ploch vytváří negativní dojem i o celém městě (podrobněji se tomuto tématu věnuje psychologie prostředí). „Přítomnost vizuální agresivity negativně ovlivňuje člověka mimo jiné i tak, že u něho poklesne nákupní apetýt“ (Krisztina Somogyi - kritička architektury a designu, televizní novinářka). Proto nehezky upravené výlohy obchodů v centru města nemohou konkurovat vkusně naaranžovaným a čistým výlohám obchodů v nákupních centrech (viz příloha, obrázek č. 12 - 18).

Podobný problém, tedy odliv obyvatel z jádra řeší již pátým rokem v Budapešti. Projektanti, politici, architekti a designeři vymýšlí, jak dostat lidi z nákupních center zpět do historického jádra města. Velký ohlas u maďarské veřejnosti vyvolaly úpravy vzhledu ulice Lajosa Kossutha projektu Utcahossz z roku 2009 (viz příloha, obrázek č. 18). Designerská dvojice Zoltán Csardás a Geregely Fodor se pokusila upravit chaos ulice tak, že se nedostali do rozporu s přísnými pravidly image obchodních sítí a přizpůsobili svůj návrh existujícím

designům společností. My to považujeme za výborný nápad a víme, že něco podobného potřebuje i Brno. City center manažer by měl ve spolupráci s architekty nebo designéry (či se studenty těchto oborů) vytvořit příručku image města Brna s konkrétními body regulace venkovního obsahu výkladních skříní a dveří obchodů.

Motivací pro maloobchodíky, aby udržovali vkusnou a upravenou výlohu, budiž Soutěž o nejlepší výlohu, kterou ve své práci navrhuje tým č. 2.²⁵ Soutěž vyvolá mezi maloobchodníky snahu o vítězství, což je charakteristické pro lidský rod. Vítězství v této co půl roku konané soutěži by pak bylo velmi dobrou příležitostí se zviditelnit. Zároveň by soutěž zajistila lepší vzhled výloh a tím pádem i ulic a centra města.

2.3.2.6. Walkability – Podpora pěší chůze²⁶

Hlavním indikátorem „živosti“ centra je frekventovanost chodců. Nejfrekventovanější je promenáda Hlavní nádraží – Masarykova – náměstí Svobody – Česká a Joštova, jelikož jde o nejkratší spojnici dvou stěžejních dopravních uzlů a navíc se zde nachází nejprestižnější obchody. Níže navrhované opatření by mělo zvýšit komfort chůze centrem a přispět tak k rozhodnutí lidí, zda centrum Brna raději projdou nebo využijí MHD, jelikož je pravděpodobné, že pokud lidé zvolí pěší chůzi, navštíví i některý z obchodů nebo si posedí na lavičce a přispějí tím ještě více k oživení centra.

Návrhem je vytvořit mapu centra s označením vzdálenosti od místa k místu a vyznačením času, který chůze po této trase bude trvat, popřípadě počet spálených kalorií. Mapa by měla být graficky co nejjednodušší, podobně jako jsou znázorněny linky MHD. Inspirovat se je možné plánkem z Pontevedra v severozápadním Španělsku (viz obrazová příloha).

Plánek je navrhováno obohatit o vyznačení významných historických a kulturních památek a zelených ploch centra. Fakticky by tak znázorňoval trasy projektu Brněnského architektonického manuálu („BAM“), o jehož existenci neví většina rodilých Brňáků, čímž by plánky rovněž přispívaly k rozšiřování tohoto projektu. U ústí ulic jsou navrhovány jen tabulky s označením výchozí a cílové pozice, vzdáleností mezi nimi a časem chůze.

2.3.2.7. Plánky do ruky²⁷

Plánky centra Brna neplní svou funkci, jelikož jsou po městě nešťastně rozmístěny – na turistických informačních centrech („TIC“) pro Brno nacházejících se na Staré radnici a na Kapucínském náměstí, na letišti, nově se TIC otevřelo koncem května na Špilberku. Mnozí obyvatelé Brna však ani netuší, kde se TIC nacházejí, nemluvě o turistovi, který vystoupí na Hlavním nádraží a bude potřebovat informace o Brně. TIC tedy neplně svůj účel, jelikož nestojí na vstupních bránách do města. Navrhovaným umístěním čekátek s elektronickým vyhledáváním cílů v mnoha jazycích a s „plánky do ruky zadarmo“ by bylo možné takovým situacím předejít (příklad viz příloha, obrázek č. 19).

Rovněž bylo zjištěno, že dostupné plánky centra města nejsou navrženy nejvhodněji, když jsou buď součástí přímo nějaké brožury se stovkami popisů a komentářů, nebo jsou plánky centra součástí mapky celého města Brna, což pro návštěvníka centra také není úplně

²⁵ ALÁČ, P.; FOLTÝNOVÁ, B.; LANGEROVÁ, V.; PETR, J.; SOBOTKOVÁ, B. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. s. 24.

²⁶ Nápad převzat z práce ALÁČ, P.; FOLTÝNOVÁ, B.; LANGEROVÁ, V.; PETR, J.; SOBOTKOVÁ, B. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. s. 38.

²⁷ Nápad převzat z práce HOTOVÝ, L.; HOŠKOVÁ, V.; JONÁŠOVÁ, S.; RYPÁK, M.; STRAKOVÁ, V.; VICHORNCOVÁ, Z. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. s. 32.

ideálním informačním materiálem. Navrženo proto bylo vytvoření plánu centra, který bude zjednodušený pro čtení zakreslením objektů jen třemi základními barevnými tóny, a to konkrétně:

- šedou barvou tmavší – vykreslení domů;
- šedou barvou světlejší – zachycení ulic, brněnský okruh a hlavní ulice by měly zvýrazněny okraje;
- černou barvou – zakreslení významných historických nebo kulturních objektů v 3D;
- zelenou barvou – travní plochy a parky.

Popisky ulic a objektů mají být jednotné a čitelné – jelikož objekty mají tmavé střechy, mohou být popisky bílé, naopak ulice jsou zaznamenány světle šedou, proto popisky mohou být černé, stejně jako u parků.

Vyznačení ploch je navrhováno:

- průsvitnou červenou barvou – na úrovni ulic a cest, společně s cyklistickými trasami;
- modrou barvou – na úrovni budov – restaurací a kaváren;
- žlutou barvou – na úrovni budov – fastfoodů;
- červenou barvou – na úrovni budov – klubů a barů;
- růžovou barvou – na úrovni budov – obchodů se zbožím vysoké kvality;
- hráškově zelenou barvou – na úrovni budov – méně zajímavých krámků.

Značky:

- logo na příslušné budově s možností reklamy na okraji plánu pro podnikatele, který si tuto službu zaplatí;
- cyklopinty;
- meetingpointy;
- tramvajové a trolejbusové zastávky;
- parkoviště a stanoviště taxi.

2.3.3. Právní zakotvení

Řešené problémy či poskytnuté návrhy v rámci části práce věnující se maloobchodu spadají buď do přenesené, nebo do samostatné působnosti statutárního města Brna, co umožňuje městu návrhy právně realizovat relativně jednoduše vydáním obecně závazné vyhlášky města nebo nařízení města dle § 10 a § 11 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, nebo ještě jednodušeji pouze novelizací a změnou již účinných obecně závazných vyhlášek či nařízení města.

Co se týče otevírací doby restauračních zahrádek, ta je pro území statutárního města Brna stanovena Nařízením č. 1/2002, ve znění pozdějších nařízení, kterým se vydává „Tržní řád“. S ohledem na čl. 7 Nařízení je v příloze, v části XXIII „MČ Brno-střed“, hlavě D „Restaurační zahrádky“, odstavci (3) pro restaurační zahrádky v prostoru Městské památkové rezervace v Brně stanovena doba jejich provozu od 8:00 hod. do 24:00 hod. s omezením reprodukováné hudby a reprodukováného mluveného slova po 22:00 hod. Městská památková rezervace v Brně je přitom vymezena Nařízením vlády ČSR č. 54/1989 Sb., o prohlášení území historických jader měst Kolína, Plzně, Brna, Lipníku nad Bečvou a Příboru za památkové rezervace, kdy území rezervace v Brně pokrývá celé území centra Brna nám vymezené v zadání práce MUNISS. Jelikož výše uvedený právní předpis umožňuje mít restaurační zahrádky otevřené v centru města denně do 24:00 hod., co je i námi navrhovaná maximální provozní doba zahrádek, změnu zmíněného Nařízení v tomto bodu nenavrhujeme.

Tržním řádem, jak již samotný účel Nařízení napovídá, bude upraven i další z řešených problémů, a to zřízení nových trhů či zrušení těch jestvujících, jelikož dle čl. 3 je možné tržiště provozovat na místech, v době a za účelem stanoveným tímto Nařízením (příp. při splnění požadavků stanovených zvláštními předpisy). Tržním řádem „povolená“ (resp. stanovená) tržiště jsou pro MČ Brno-střed vymezena v části XXIII přílohy. V této části se nám kupodivu nepodařilo dohledat tržiště s druhotřídím zbožím na ulici Pohořelec (za OD Centrum), které v případě, že nesplňuje ani požadavky stanovené zvláštními právními předpisy dle čl. 3 odst. 2 Nařízení, je na daném místě provozováno protiprávně. Pro vytvoření nových tržišť navrhovaných v této práci navrhujeme, aby Rada města přijala novelizační nařízení, kterým bude změněna a doplněna část XXIII přílohy Tržního řádu o výše uvedená tržiště.

Právně však zřejmě nebude možné zakotvit povinnost vlastníků nebytových prostor pronajímat tyto prostory dle jistého kodexu či v souladu se zaměřením jednotlivých ulic na určitý sortiment, jelikož se jedná o ústavně chráněný výkon vlastnického práva. Navrhujeme tedy, aby město učinilo veřejné prohlášení, jistý „manifest“ o jeho náklonnosti k pronajímání nebytových prostor v jednotlivých oblastech v souladu s návrhy uvedenými v textu této práce.

Naopak volnou ruku má magistrát města jako případný zaměstnavatel při vytváření pracovních míst pro funkci městského architekta neboli city manažera, při stanovení obsahu a náplně daných pracovních poměrů. Jako zaměstnavatel však pouze nesmí zapomenout na své povinnosti plynoucí zejména z právních předpisů pracovního, finančního práva či práva sociálního zabezpečení. V souvislosti s náplní práce „city center manažera“ týkající se evidování volných obchodních prostor k pronájmu, navrhujeme obecně závaznou vyhláškou města zakotvit povinnost majitelů těchto nebytových prostor k oznámení uvolnění jednotlivých jimi vlastněných obchodních prostor Magistrátu (konkrétně pak city center manažeru).

Právně zakotvit vnitřní obsah výloh zřejmě s ohledem na nedotknutelnost výkonu vlastnického práva nebude možné. Naopak, co se týče vnějších výzorů jednotlivých obchodů, včetně vnější podoby výlohy, vstupních dveří či stylu názvu obchodu, bylo by možné jejich jednotnost v celém historickém jádru Brna vztáhnout pod péči města o historické centrum a povinnost jeho kontinuálního, jednotného historického výzoru. Navrhujeme proto vydání jakési „Vyhlášky Statutárního města Brna o vizuální integritě historického jádra města Brna“, která by stanovovala jednotnou podobu vnějších výloh s jejich podrobně stanoveným designovým vzhledem.

2.3.4. Omezení realizovatelnosti návrhů

V této kapitole se můžeme setkat s větším množstvím omezení při realizování jednotlivých návrhů. Jednou z hlavních slabých stránek projektu je samotná ochota magistrátu realizovat navržené změny. V těchto návrzích je také značné riziko korupce.

V jednotlivých návrzích se můžeme setkat s vysokou neochotnou ze strany majitelů obchodů k estetickým úpravám výloh a dále také nemožností přímého ovlivnění majitelů prostor, jakým obchodům budou volné prodejní plochy pronajímat, jelikož i samotný obvod Brno-střed se rozhoduje převážně pouze cenových nabídek nájemců městských prostor. Pokud bychom chtěli zavést cílování oblastí na určitý sortiment, mohli bychom se potýkat s problémem nedostatečné kapacity prostor při zvýšené poptávce po určitém druhu služeb.

Při vytvoření funkce city center manažera by bylo nutné zabývat se i nutností kontroly tohoto zaměstnance a klást vysoký důraz na výběr osoby na tuto pozici, jelikož by měla být vysoce kvalifikovaná. I v tomto případě bychom se museli vypořádat s rizikem korupce.

3. Kalkulace

V této kapitole předkládáme náklady, které by se vynaložily při realizaci našich návrhů. Ceny jsme zjišťovaly formou expertního odhadu, interního šetření nebo ceníků společností, které se zabývají určitým sortimentem.

Tabulka č. 2: Kalkulace nákladů

Položka	Počet kusů	Průměrná cena za kus	Cena celkově
Schody – náklady na opravu, případná realizace návrhů ze studentské soutěže. (cena zjištěna interním šetřením)	2	100 000,-	200 000,-
Výroba a montáž dřevěných sedátek (cena zjištěna interním šetřením u truhláře, montáž zajištěna Zelení města Brna)	50	1500,-	75 000,-
Květináče na stromy – forma kádě (cena zjištěna z internetových stránek http://www.mestsky-mobilier.pontte.eu)	11	25 000,-	275 000,-
Květináče na stromy – forma s lavičkou (cena stanovena interním šetřením)	15	45 000,-	675 000,-
Květináče betonové (cena zjištěna z internetových stránek např. http://www.mevatec.cz/_3997x-betonovy--kvetinac---sestihran.htm nebo http://www.mestsky-mobilier-4city.cz)	100	3 000,-	300 000,-
Lavičky – různé tvary a velikosti (cena zjištěna z internetových stránek např. http://www.mmcite.com)	150	4 500,-	675 000,-
Lavičky – kamenné kostky s dřevěnou sedací plochou (cena zjištěna z internetových stránek http://www.beton-tesovice.cz)	50	3 500,-	175 000,-
Lavičky navržené studenty – meeting pointy (cena zjištěna interním šetřením)	7	20 000,-	140 000,-
Šachové stolky – kamenné (interní šetření v kamenictví)	6	26 000,-	156 000,-
Šachové figurky (cena zjištěna z internetových stránek http://www.sachypalka.cz)	6	300,-	1 800,-
Šachovnice – venkovní (cena zjištěna z internetových stránek http://e-kulecniky.cz)	1	9 000,-	9 000,-
Figurky k velké šachovnici (cena zjištěna z internetových stránek http://www.sachypalka.cz)	1	35 900,-	35 900,-
Příprava plochy pro dětské hřiště – terénní úpravy (cena zjištěna expertním odhadem majitele strojů pro úpravu	1	15 000,-	15 000,-

užitkových ploch)			
Dětské hřiště s montáží (cena získána ze stránek http://www.hriste.cz, případně www.jungle-gym.cz)	1	400 000,-	400 000,-
Sportovní hřiště (cena zjištěna z internetových stránek http://www.sportclub.cz/cz/venkovni-sportoviste/venkovni-posilovna)	1	450 000,-	450 000,-
Pítka (cena s odhadem montáží zjištěna z internetových stránek např. http://www.mestsky-mobilier-4city.cz nebo http://www.rexsro.cz)	4	40 000,-	160 000,-
Osvětlení a ozvučení fontány a její úprava (cena stanovena interním šetřením)	1	400 000,-	400 000,-
Brněnský drak – kamenný (cena stanovena interním šetřením podle cen velikostně a materiálně obdobných soch)	1	350 000,-	350 000,-
Brněnský drak – materiál dřevo (cena stanovena expertním odhadem za kubík dřeva společnosti Lesy české republiky)	9	5 000,-	45 000,-
Brněnský drak – odměny pro soutěžící (cena stanovena interním šetřením)	X	150 000,-	150 000,-
Brněnský drak – organizace soutěže ve vyřezávání (cena stanovena interním šetřením)	1	100 000,-	100 000,-
Úprava dřevěných draků do konečné podoby (cena stanovena interním šetřením – zahrnuje barvy a materiál na úpravu)	9	3 000,-	27 000,-
Informující tabule o rozmístění dalších draků (cena zjištěna z internetových stránek http://www.ploty-rojaplast.cz)	1	17 000,-	17 000,-
Reklama nové atrakce formou zakomponování do brožurek města, umístění na internetové stránky (cena zjištěna interním šetřením)	1	80 000,-	80 000,-
Oplocení prostoru pro venčení psů (cena zjištěná z internetových stránek http://www.ploty-rojaplast.cz)	114m	2000,-Kč/1m	228 000,-
Práce spojená vytvořením těchto prostor (betonování atd. vhodné využít Zeleně města Brna, případně menších stavebních firem či živnostníků)	1	50 000,-	50 000,-
Náklady spojené s vytvořením music pointů (cenový odhad zjištěný formou interního šetření)	1	20 000,-	20 000,-
Zabezpečení elektroniky pro Music pointy a montáž (cenový odhad zjištěný formou interního šetření)		400 000,-	400 000,-

Stromy k vysázení (cena zjištěná formou interního šetření)	26	40 000,-	1 040 000,-
Květiny vhodné k osázení květináčů (expertní odhad zaměstnance zahradnictví Litomyšl)	1 000	250,-	250 000,-
Pozice Brno city manažera roční rozpočet (expertní odhad Mgr. Františka Kubeše z Magistrátu města Brna)	1	600 000,-	600 000,-
Cena celkem			7 499 700,-

Závěr

V naší práci na téma Oživení městského centra jsme nejprve teoreticky zpracovali koncept městského prostoru a urbánního plánování posledních několika desítek let. Poté jsme pomocí již existujících studií na téma rozvoje města Brna, ale také pomocí námi provedené ankety, zjišťovaly realitu a důvody odlivu obyvatel z historického jádra. Těmi jsou hlavně existence nákupních center na okrajích města, kde mohou lidé nakoupit vše potřebné na jednom místě. Také nabídka maloobchodu, zajímavých kulturních akcí a omezené možnosti sportovního využití v centru města jsou příčinami odlivu návštěvníků jádra. Na základě těchto znalostí jsme se nechaly inspirovat konceptem západních měst i měst našich blízkých sousedů a určily jsme si za cíl vytvořit návrhy, které jsou celistvé, reálné a snadno realizovatelné.

Naše nápady na oživení městského jádra se týkají tří hlavních oblastí, jedná se o dopravu, mobiliář a maloobchod v centru města. Jejich cílem je oživit brněnské historické jádro a vtisknout mu celistvou a jedinečnou atmosféru, která přitáhne do města jak její obyvatele, tak i množství turistů.

V naší práci jsme splnily cíle, které jsme si vytyčily na začátku projektu. Návrhy jsou jednoduché a logicky provázané, nízkorozpočtové a snadno realizovatelné. Finanční rámec 10 milionů korun jsme nepřekročily, naopak jsme 2,5 milionů ušetřily.

Některé naše návrhy jsme otestovaly v anketě „*Jak vnímají centrum Brna její obyvatelé?*“ a z jejich výsledků vyplývá, že by byli mezi mnohými návštěvníky jádra více než vřele uvítány. Přičteme-li k nim fakt, že většina návrhů se v jiných městech osvědčila, musíme konstatovat, že věříme v jejich úspěšnost a oblíbenost i v Brně.

Literatura

Publikace:

ALÁČ, P.; FOLTÝNOVÁ, B.; LANGEROVÁ, V.; PETR, J.; SOBOTKOVÁ, B. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. 55 s.

GEHL, Jan a Robert SEDLÁK. *Města pro lidi*. České vyd. Brno: Partnerství, c2012, xi, 261 s. ISBN 9788026020806

GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Vyd. 1. Brno: Nadace Partnerství, 2000, 202 s. ISBN 8085834790

HOTOVÝ, L.; HOŠKOVÁ, V.; JONÁŠOVÁ, S.; RYPÁK, M.; STRAKOVÁ, V.; VICHORNCOVÁ, Z. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013. 58 s.

FREEMAN, R.E.: *Strategic Management: A stakeholder approach*. Boston: Pitman, 1984. Xii, 276 stran, ISBN: 0-27-301913-9.

JACOBSOVÁ, Jane. *Smrt a život amerických velkoměst*. Vyd. 1. Praha: Odeon, 1975, 281 s., 48 s. př.

LYNCH, Kevin. *Obráz města*. 1. do češtiny přeložené vyd. Praha: Polygon, 2004, xi, 202 s. ISBN 8072730940.

Internetové zdroje:

iDnes.cz: *V Brně u Olympie rostou nákupní haly, opraví se Tesco, rozšíří Vaňkovka*, dostupné na http://brno.idnes.cz/stavba-nakupnich-center-v-brne-der-/brno-zpravy.aspx?c=A130516_1929193_brno-zpravy_mav (ověřeno ke dni 18.5. 2013)

Nadace Partnerství, ERA 21: O časopise, http://www.era21.cz/index.asp?page_id=8 (ověřeno ke dni 18.5.2013)

Návrh pravidel pro rozvoj maloobchodu na území města Brna (2011), NESEHNUTÍ, dostupné na http://arnika.org/soubory/dokumenty/mesta/inkubator2011/Hypermarkety_Brno_Lyer.PDF (ověřeno ke dni 18.5. 2013)

Oficiální stránky města Brna: *Dokončení revitalizace parku na ulici Koliště se posouvá*, in <http://www.brno.cz/brno-aktualne/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/dokonceni-revitalizace-parku-na-ulici-koliste-se-posouva/> (ověřeno ke dni 18.5. 2013)

Pěstuj prostor – Schody pro Plzeň, <http://www.plzen2015.net/tiskovy-servis/tz-pestuk-prostor-schody-pro-plzen/> (ověřeno ke dni 18.5.2013)

Portál ASB: *Architektura, Stavebnictví, Byznys: Na Rohanském poloostrově vyroste do 10 let zelené centrum Prahy*, in <http://www.asb-portal.cz/podnikani-a-trh/investice/na-rohanskem-ostrove-vyroste-do-10-let-zelene-centrum-prahy-507.html> (ověřeno ke dni 14.5.2013)

Průzkum maloobchodní sítě na území města Brna (2009), Geografický ústav Masarykovy univerzity, dostupné na <http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-rozvoje-mesta/odbor-uzemniho-planovani-a-rozvoje/dokumenty/upp/pruzkum-maloobchodni-site-na-uzemi-mesta-brna/> (ověřeno ke dni 18.5. 2013)

Spotřební chování obyvatelstva v Brně (2004), oficiální stránky města Brna, dostupné na <http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-rozvoje-mesta/odbor-uzemniho-planovani-a-rozvoje/dokumenty/upp/pruzkum-maloobchodni-site-na-uzemi-mesta-brna/spotrebni-chovani/> (ověřeno ke dni 18.5. 2013)

TOCEMA, <http://www.tocema-europe.com/> (ověřeno ke dni 8.9.2013)

Ústav územního rozvoje, <http://www.uur.cz/default.asp?ID=19> (ověřeno ke dni 18.5.2013)

Urbanismus Brno, kontakt, dostupné na:

<http://www.urbanismusbrno.cz/domains/urbanismusbrno.cz/kontakt> (ověřeno ke dni 18.5 2013)

Zpravodajský server SME.sk: *Pouličné umenie dostalo peníze z Unie*, dostupné na: <http://kosice.korzar.sme.sk/c/5892356/poulicne-umenie-dostalo-peniaze-z-unie.html> (ověřeno ke dni 18.5 2013)

Zelená architektura SK: portál o ekologickej a energeticky úspornej architektúre: *Živá fasáda v centre Bratislavy*, dostupné na: <http://www.zelenarchitektura.sk/2011/05/ziva-fasada-v-centre-bratislavy/> (ověřeno ke dni 18.5.2013)

Přílohy

Obrázky

Obrázek č. 1²⁸: Nedostatečné řešení počtu stojanů na kola v centru města, konkrétně před Fakultou sociálních studií MU.

Obrázek č. 2²⁹: Chybějící stojan před LF MU, Komenského náměstí

²⁸ Převzato z práce ALÁČ, P.; FOLTÝNOVÁ, B.; LANGEROVÁ, V.; PETR, J.; SOBOTKOVÁ, B. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013.

²⁹ tamtéž

Obrázek č. 3³⁰: Chybějící stojany na Hlavním nádraží

Obrázek č. 4: Schody naproti Schosspatz ve Stuttgartu, využívané k posezení a jako místo k setkání

Obrázek č. 5: Selarónovy schody v Riu de Janeiru

³⁰ tamtéž

Obrázek č. 6 a 7³¹: Velká šachovnice a malé šachové stolky.

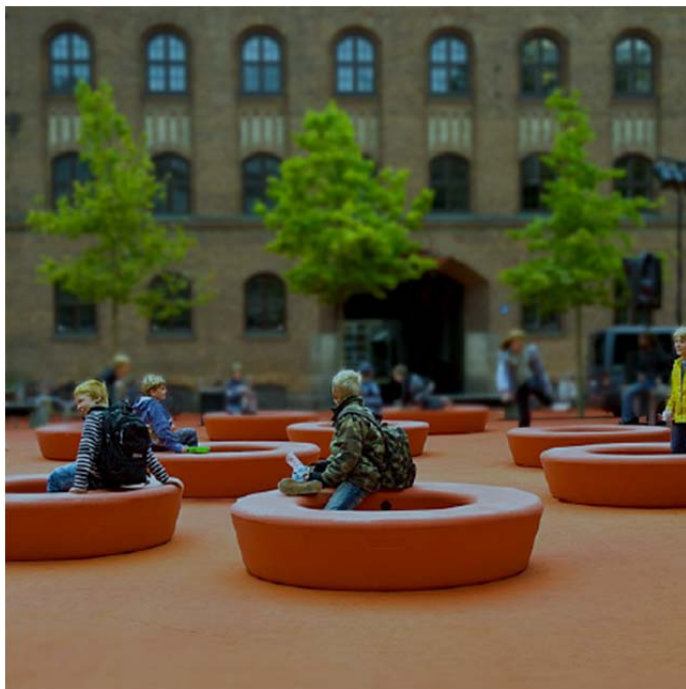

Obrázek č. 8: Lavička stylu meeting point

³¹ tamtéž

Obrázek č. 9³²: Kruhové posezení

Obrázek č. 10: Příklad sportovní stanice, která by mohla být umístěna v parku Koliště

Obrázek č. 11: Socha maskota Olympijských her v Londýně, stylizovaná do věže Westminsterského paláce.

³² tamtéž

Obrázek č. 12 - 17³³: Brněnské centrum se potýká jak s množstvím prázdných prodejních výloh, tak naopak s jejich předimenzovaností v podobě příliš mnoha plakátů a dopřků, které nepůsobí jako celek působí rušivě a nereprezentativně.

³³ tamtéž

Obrázek č. 18: Projekt Utcahossz (2009) úprava ulice Lajosa Kossutha. V horní části fotografie je grafickými designery upravená část ulice, ve spodní skutečné podoba.

Obrázek č. 19³⁴: Plánek do ruky

³⁴ Převzato z práce HOTOVÝ, L.; HOŠKOVÁ, V.; JONÁŠOVÁ, S.; RYPÁK, M.; STRAKOVÁ, V.; VICHORNOVÁ, Z. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013.

Dotazníky³⁵

Dotazník č. 1: Analýza dotazníku pro maloobchodníky

	Ano	Spíše ano	Spíše ne	Ne
1. Jste spokojeni s Vašimi tržbami?	1	12	23	17
2. Stáli byste o větší podporu ze strany města (dotace na opravy interiérů, exteriérů)?	32	12	3	6
3. Obrátili jste se již v minulosti s žádostí o pomoc nebo s nějakým návrhem na město?	14	—	—	37
4. Ocenili byste existenci Manažera Centra Brna (zástupce města), na kterého byste se mohli obrátit s žádostí o pomoc nebo konzultací?	19	19	9	5
5. Byli byste ochotni přizpůsobit Vaši otevírací dobu akcím nebo festivalům, které se konají v centru?	23	17	5	8
6. Byli byste ochotni vstoupit do aliance sdružující místní obchodníky?	24	16	5	6

Dotazovaných subjektů - 54

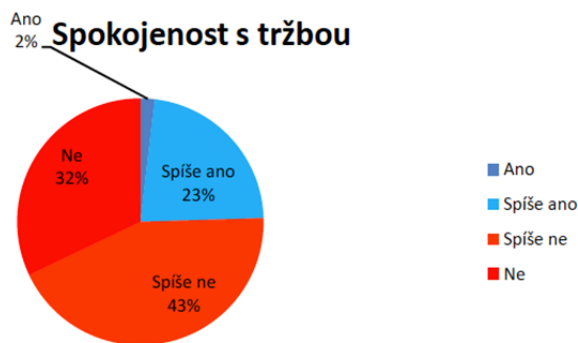
Vyhodnocení

Ve dnech 16.4 2013 až 28.4 2013 jsme navštívili obchodníky v Centru Brna. Údaje, které jsme zjistili, jsme numericky vyjádřili ve výše uvedené tabulce. Údaje z tabulky jsou pak podkladem pro následující grafy. Naším cílem bylo zjistit názor obchodníků na navrhovaná opatření. Výsledkem byly tyto údaje. Nesoulad celkového množství dotazovaných se součtem odpovědí u jednotlivých otázek je způsoben tím, že ne všechny otázky subjekty z nejrůznějších důvodů zodpověděly.

Otázka číslo 1

První otázkou bylo, zda jsou obchodníci spokojeni se svými tržbami. Výsledkem byl negativní postoj dotazovaných. Pouze jeden z dotazovaných byl plně spokojený se svým obchodováním a naopak 32 % z dotazovaných jsou jasně nespokojeni a 43 % není spíše spokojeno. Otázkou je, zda je to přirozenou náturou lidí, či krizí maloobchodu. Někteří dotazovaní se této otázce smáli. Výsledek však potvrdil, že ne všichni si stěžují. Ukazatel nespokojenosti bychom určitě neměli podceňovat.

³⁵ Dotazníky a jejich analýzy kompletně převzaty z práce ALÁČ, P.; FOLTÝNOVÁ, B.; LANGEROVÁ, V.; PETR, J.; SOBOTKOVÁ, B. *Oživení městského centra*. Projekt MUNISS, Brno, 2013.

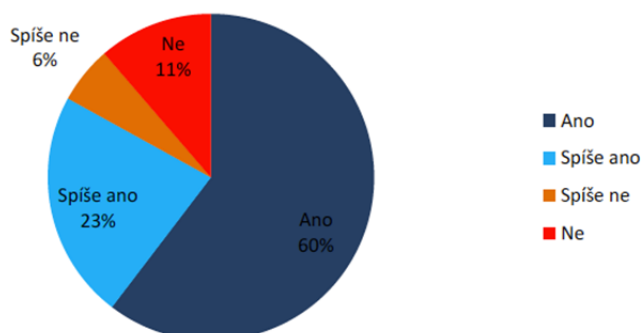

Otázka č. 1: Jste spokojeni s Vašimi tržbami?

Otázka číslo 2 a 3

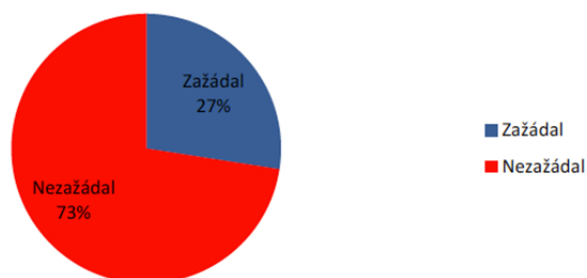
Další otázky byly soustředěny na potřebnost spolupráce s Magistrátem města Brna a na zkušenosti obchodníků se spoluprací.

Potřebnost podpory ze strany města

Otázka 2: Stáli byste o větší podporu ze strany města (dotace na opravy interiérů, exteriérů)?

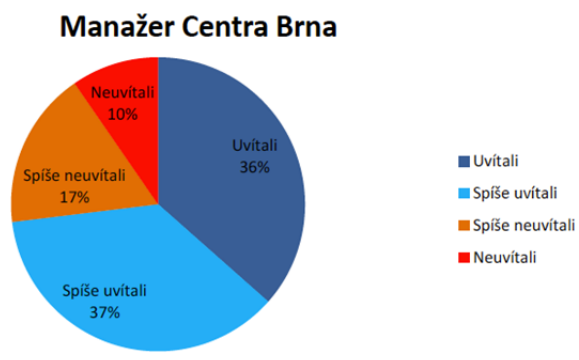
Obchodníci žádající Magistrát o pomoc

Otázka č. 3: Obrátili jste se již v minulosti s žádostí o pomoc nebo s nějakým návrhem na město?

Zásadním poznatkem je, že kvalifikovaná většina obchodníků (83%) by pomoc města uvítala. Z následujícího grafu (obrázek 3) je pak zřejmé, že jedním z důvodů „nepodpory“ ze strany města je to, že obchodníci o podporu vůbec nepožádali (73%).

Otázka číslo 4

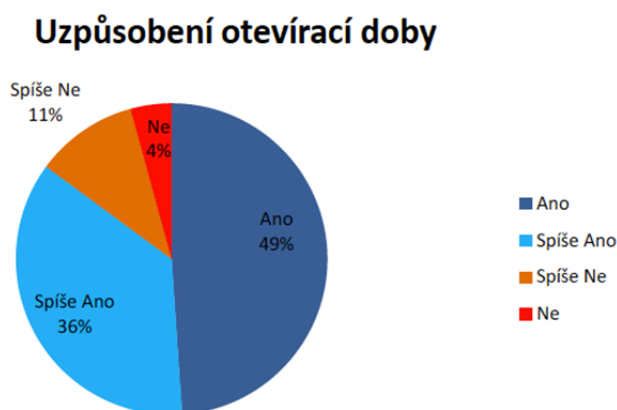

Otázka č. 4: Uvítali by obchodníci funkci Manažera Centra?

Obchodníci by tedy tuto funkci jednoznačně uvítali. Pro opatření se vyslovilo 73 % dotazovaných, což jasně ukazuje podporu tohoto opatření ze strany obchodníků.

Otázky č. 5 a 6

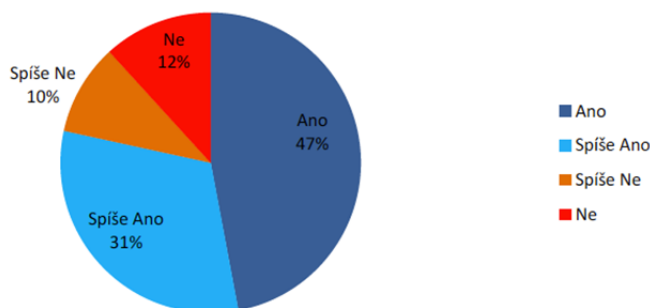
Poslední dvě otázky se týkaly navrhovaného opatření vytvoření Unie maloobchodníků. Předposlední otázka se dotazovala obchodníků, nakolik jsou ochotni pozměnit svou otevírací dobu. Je to opatření, které má omezovat obchodníky v této oblasti. Sjednocení otevírací doby by pak provedla aliance, na kterou se přímo ptáme v poslední otázce.

Otázka č. 5: Byli byste ochotni přizpůsobit Vaši otevírací dobu akcím nebo festivalům, které se konají v centru?

Uzpůsobit otevírací dobu by byla ochotna jasná většina obchodníků (85%). Celkově by bylo jednoznačně pro toto omezení 49% dotázaných obchodníků a jasně ne řekly pouze 4% obchodníků.

Unie maloobchodníků

Otázka č. 6: Byli byste ochotni vstoupit do aliance sdružující místní obchodníky?

Náš zásadní projekt Aliance Maloobchodníků by podporu, dle námi získaných údajů, většinově měl. Pro opatření se vyslovilo 78% dotazovaných a 47% by se k myšlence aliance jednoznačně přidalo. V otázce vytvoření Aliance však musí dojít k podrobnějšímu informování obchodníků. Daný problém je komplikovaný a tento průzkum měl zkoumat přístupnost obchodníků novým řešení a jisté osvícenství v oblasti city center managementu, kterou u naprosté většiny náš malý výzkum potvrdil.

Dotazník č. 2: Analýza dotazníku Cyklistika v Brně

Za účelem lepšího prozkoumání cyklodopravy v Brně byl proveden online dotazník ve dnech 3.5. – 7.5. 2013. Na dotazník odpovídalo celkem 92 respondentů, nepoměr mezi tímto číslem a počtem odpovědí při některých otázkách je způsobený tím, že respondenti z určitých důvodů neodpověděli na každou zadanou otázku. Výsledky pro přehlednost zobrazujeme v tabulkách:

Otázka č. 1: Jezdíte v Brně na kolech?

	Počet odpovědí	Poměr v %
Ne	52	56,52
Ano	40	43,48

Otázka č. 2: Pokud jezdíte na kole, tak proč? (multiplechoice)

	Počet odpovědí	Poměr %
Mám obavy z motorových vozidel	22	40,74
Nemám kolo	20	37,04
Jiný důvod	15	27,78
Chybí cyklostezky/stojany na kola	12	22,22
Nerad jezdím na kole	5	9,26

Otázka č. 3: Jak často jezdíte na kole?

	Počet odpovědí	Poměr %
Jednou týdně	35	50,00
2-3krát do týdne	21	30,00
4-5krát do týdne	10	14,29
Denně	4	5,71

Otázka č. 4: Za jakým účelem nejčastěji používáte kolo?

	Počet odpovědí	Poměr v %
Rekreace	49	62,82
Cesta do práce/školy	21	26,92
Jiná	6	7,69
Cesta na nákupy	2	2,56

Otázka č. 5: Jaká je délka průměrné cesty v minutách?

	Počet odpovědí	Poměr v %
10-30 minut	28	37,33
Víc jak 60 minut	27	36,00
30-60 minut	16	21,33

Do 10 minut	4	5,33
--------------------	---	------

Otázka č. 6: Co vám při jízdě na kole nejvíc překáží? (multiplechoice)

	Počet odpovědí	Poměr v %
Ohrožení vozidly motorovými	61	80,26
Nedostatek cyklostezek	40	52,63
Příliš kopců	13	17,11
Jiné	10	13,16

Jiné: jednosměrky, cyklostezky přerušované čtyřproudovými cestami, přeplněnost chodníků bruslaři, úzké chodníky

Otázka č. 7: Považujete počet stojanů na kola v centru města za dostatečný?

	Počet odpovědí	Poměr v %
Ne	45	57,69
Ano	33	42,31

Otázka č. 8: Pokud ne, na jakém místě vám chybí nejvíc?

Respondenti na tuto otázku nejčastěji odpovídali všeobecně: „V centru“. Konkrétněji to byla místa: Zelný trh, Česká, Hlavní nádraží, před špalíčkem a dále: u obchodů, před univerzitami, školami, historickými památkami, úřady, divadly.

Otázka č. 9: Souhlasili byste s vytvořením systému na půjčování kol v Brně? (automaty na půjčování kol)

	Počet odpovědí	Poměr v %
Ano	84	91,30
Ne	9	8,70

Závěr

Na základě tohoto dotazníku jsme získali přehled o cyklodopravě v Brně, o jejím využívání a také o negativách, které jsou s ní spojené. Tto věci nám poté slouží jako podklad pro naše návrhy, které by měly směřovat k potlačení negativních jevů. Taktéž jsme zjišťovali souhlas respondent s vytvořením systému na půjčování kol, kde se 91,30% dotázaných vyslovilo pro tent návrh kladně.

Tabulky

Tabulka č. 3: Přehled volných ploch dle ulic (zdroj: vlastní průzkum)

Ulice	Počet volných ploch
Moravské náměstí	1
Běhounská	1
Kobližná	2
Rooseveltova	2
Bašty	3
Masarykova	2
Průchodní	1
Zelný trh	6
Květinářská	1
Kapucínské náměstí	1
Jánská	4
Orlí	2
Františkánská	2
Josefská	4
Minoritská	1
Poštovská	1
Novobranská	2
Česká -	2
Skrytá	2
Veselá	2
Dominikánské náměstí	1
Zámečnická	1
Mečová	2
Starobrněnská	5
Dominikánská	3
Rašínova	1
Jakubská	1
Solniční	2
Panenská	5
Husova	2
Pekařská	12

Expertní analýza je výstupem projektu OP VK s názvem:

„Partnerství subjektů meziuniverzitní studentské sítě“

CZ.1.07/2.4.00/31.0157

Hlavní řešitel projektu:

Masarykova univerzita

Partneři projektu:

Krajská hospodářská komora jižní Moravy

Mendelova univerzita v Brně

Statutární město Brno

Vysoké učení technické v Brně

Brno 2013

Text nebyl podroben jazykové korektuře.

muniss

Meziuniverzitní studentská soutěž

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Státním rozpočtem České republiky.